

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos postt. sor egyszer 30 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási óra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, március 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: Polgármesterek deputációja.

A képviselőház ülése.

Csatrák taktika.

A lóvasút közgyűlése.

Tóth Lőrinc halála.

Kossuth — Barabás ellen.

Az aradi gyermekmenhely.

Schwemmer elítélték.

A benzines békepostol.

Az aradi Kossuth-szobor és a belügyminiszter.

A sakkturna befejezése.

Polgármesterek a miniszterelnöknél.

A szabadság napja.

Tárcsa: Az igazság. Irta: Vértesi Arnold.

Regény-Csanok: Ezüstugár. Irta: Doyle A. Conan.

Polgármesterek deputációja.

Arad, március 17

Huszonkét törvényhatósági város polgármestere, ezek közt Arad polgármestere, *Institóris Kálmán*, ma délelőtt küldöttséggel tisztelgett a miniszterelnök, mint belügyminiszter előtt, hogy őt a vidéki városok anyagi helyzetéről behatóan informálják s a kormány segítségét kérik ki a közigazgatás nyomasztó terheinek megkönnyítéséhez.

Vidéki városaink néhány év óta összeköttetésbe léptek egymással s rendszeres évi gyűlésekben tanácskoznak szellemi és anyagi fejlesztésükről. E dícséretes eljárásuk már is hivatkozhatik eredményekre, mert sok üdvös eszmét vetettek föl, érlelték meg, sőt részben vittek

is át a gyakorlati megvalósítás stádiumába. Ez élő kapcsolat egyik megnyilvánulása a mai budapesti ut is, a mikor a kormány elé járultak s áldozatokba kerülő működésükért, melylyel az állam közigazgatásban szintegy részt vesznek, mint a vármegyei törvényhatóságok, az államtól szintoly aránylagos anyagi támogatást kértek, minökből a vármegyék állandóan részesülnek.

Ez a kívánságuk különben nem új s mindenestre még abból az időből keletkezik, mikor a most említett kapcsolat nem volt meg a városok között. S bármily rokonszenvvel fogadták az önmagában méltányos és igazságos kívánságot a kormányok s a közvélemény: a megvalósítás érdekében szükséges elhatározó lépések mégis ez időre maradtak fenn, mintegy döntő bizonyítékul annak, hogy a legjogosabb igények is csak vállvetett odaadással vihetők gyorsabban dűlőre.

Magának a kívánságnak méltányosságát soha senki se vonta kétségbe. Legkevésbé tehető ez fel a kormányról, mely többször hangoztatta vidéki városaink döntő hivatását a nemzeti állam megvalósításának nagy föladatában s az ország kulturális fejlesztése körül. Mindnyájunknak élénk emlékezetében lehetnek azok a nyilatkozatok, melyek ide vonatkozólag kormányunk részéről helyének átvételekor s azután is több ízben, mintegy programszerűleg tétettek. Mindezekből az a gondolat domborodott ki, hogy vá-

rosaink nemzeti, kulturális, gazdasági és társadalmi hivatása iránt döntő köreinkben tisztában vannak s ebből kifolyólag egyik fő feladatukat abban találják, hogy a vidéki városokat a missziójuk betöltésére alkalmasokká tegyék, helyesen: erősítsék.

Mert, sajnos, közismert tény, hogy városaink anyagi erői megfogyatkoztak s az általános nagy pótlódó súlyosan nehezedik a város-föntartó polgárság vállaira, mely e terheket annál nehezebben viseli, mert iparunk, különösen a városi polgári elem létfontartási alapját tevő kisiparunk pangásával a keresetképeség folytonosan csökken.

Sokan abban találják a vármegyei dotáció ellenértékét, hogy az állam városi gócpontokon összpontosítja a hivatalokat, intézeteket s a katonaságot, hogy ezek fogyasztása által a piacok forgalma élénküljön s városaink anyagi fejlődése biztosítottassék. De azt hisszük, hogy a városok közönsége gyakorlatból már rég tisztában van az ily intézkedések reális értékével s a kormány előtt sem ismeretlenek azok a körülmények, melyek az elméletben föllátható előnyök tetemes részét a mindennapi életben közömbösítik.

A városok küldöttsége szíves fogadtásban részesült a kormány előtt, melynek akaratán eddig se mult a méltányos óhajlás teljesítése, s a mely előtt most is, az állam anyagi helyzetén kívül, csak azon tekintetek lebeghetnek, melyeket a köz-

Az igazság.

Irta: Vértesi Arnold.

Jóbarátomat, a sz—i királyi ügyész látogatam meg egyszer. Mialatt a hivatalos helyiségben beszélgettünk, bejött egy irnok-féle nagy akta-csomóval. Feltűnt nekem szerfölött komoly arca s katonás magatartása.

— Ez is valami szegény tiszt, aki otthagya pályáját, ugy-e? — jegyeztem meg, mikor kiment.

— Igen, — mondta ügyész barátom — ennek is félbeszakadt szegénynek a karrierje.

— Persze a szokott módon, — szóltam én — egy leány miatt, akit szeretett s akit nőül akart venni, ámbar nem volt pénzük a kaucióra.

— Nem, — válaszolt az én ügyész barátom; — itt nem a kaució volt a baj, hanem rablás miatt itélték el szegényt.

Megütöttem:

— Rablás miatt? Nem látszik rajta.

— Nem látszik. Nagyon becsületes arca van és mondhatom neked, hogy nagyon becsületes ember is. Foadolhatod, hogy zsványokat nem tartunk itt az irodában.

— De ha rabolt?

— Hát igaz, a törvény rablásnak minősítette, de ő maga szentül meg van győződve, hogy csak azt követelte, ami jogosan az övé.

Érdekel az eset s ügyész barátom elmondta.

Valami tíz év előtt történt s akkor még ez a szegény irnok déceg huszár főhadnagy volt. D-ben ismerkedtünk meg. Az ezredének egy osztálya akkor ott állomásozott s én alügyész voltam akkor ott. Ugy élt, ahogy a többi huszártiszt, költött, adósságokat csinált. Özvegy édesanyja, aki messze a Dunántul lakott, időnkint kifizette az adósságait. Hát nem volt semmi baj, egészen addig, míg a fiatal főhadnagy bele nem szeretett egy nem igen vagyonos uri családnak a leányába.

Nyolcan voltak gyerekek s a kaucióra semmiképp sem telt volna, de Iván (az volt a főhadnagy keresztnéve) azt mondta: nam is szükséges, a kauciót majd leteszi az ő édes anyja. Akkor sült ki, hogy anyjának a vagyona sokkal kevesebb, mint Iván gondolta. Biz annak nagy része elfogyott már a fiatal huszártiszt adósságaira, annyi azonban volt még, hogy a házassági kauciót letehették, de azonfelül aztán alig maradt anyjának valamicskéje, amiből szűken, nagyon szűken megélhessen.

Jó fiu volt, szerette az anyját s le akart mondani házassági szándékáról. De az anyja nem engedte:

— Nem, nem, örökre boldogtalan lennék, ha miattam feláldoznád a saját boldogságodat

Még azt a pénzt is kezébe adta az anyja, ami akkor adósságaira kellett. Mindent össze-számítva, négyezerötszáz forint kellett.

— En majd csak megélek, édes fiam, ne busulj miattam, — mondta az anyja.

De ez volt már az utolsó határ. Több sem-

mi sem maradt, csak a férje után járó nyugdíj s már annak is felét lekötötte, hogy azt a négyezerötszáz forintot egészen össze tudja szerezni.

Iván fölfogadta, hogy soha több adósságot nem csinál s azt hiszem, bármilyen körülmények közé jutott volna, megtartotta volna fogadását. Még a főhadnagyi fizetéséből. Más szegény tisztok is vannak, akik megélik a fizetésükből, s olyan takarékos, szerény, okos nővel, mint az ő menyasszonya, meg lehet élni. Különben rövid idő múlva rákerül a sor, kapitány lesz s akkor még könnyebb lesz a dolguk. Egyszer aztán őrnagy is lesz, ezredes is lesz. Teringet-tét, öreg korukra kutyabajuk se lesz.

Vaiami Gold nevű uzsorásnál voltak a váltói. Elment oda s kifizette. De egy váltót, a legnagyobbat, mely kétezeröttszáz forintról szólt, Gold nem tudott előadni.

— Az bent van kérem a takarékpénztárban s még nem járt le. De adok a főhadnagy urnak nyugtát az egész összegről.

A főhadnagy azt mondta rá: jó. S betette a nyugtát a zsebébe. Édes anyjának megírta, hogy minden adósságát kifizette. A menyasszonya szüleit is biztosította, hogy most már semmi adóssága sincs. Már kitűzték az esküvő napját. Csak egy hónap lett volna még hátra, mikor Iván a takarékpénztártól váltóóvást kapott s fölszólítást, hogy három nap alatt rendezze kétezeröttszáz forintos lejárt váltóját.

— Eh, hiszen ez a Gold dolga, nem az

igazgatás általános rendezésénél maga elé tűzött. Mert ha e rendezés keretében érvényesül azon szándék, hogy az önkormányzati hatóságok az állami adminisztráció terheitől jövőre megkíméltesse, akkor a fölszabaduló erkölcsi és anyagi erő tisztán a fejlesztésre lesz fordítható s a kereskedelemre és iparra hivatott városok, valamint a városi piacok ellátására hivatott vármegyék hamar megtalálhatják az érintkezési pontokat, melyek által egymás között üdvös kapcsolatot, az eddiginél szorosabb viszonyt teremtsenek s ez által fejlődésüket kulturális téren hatékonyabban előmozdithassák s a nemzeti állam alapját megszilárdíthatják.

Ily nagy és messzemenő érdekek és célok levén városaink mozgalmához fűződve, csak természetesnek találjuk, hogy ezek törekvése még a mai mozgalmas politikai viszonyok között is a közvélemény méltó érdeklődésével és rokonszenvvel találkozik.

(*)

Románok aktivitása. Az aradi *Tribuna Populusi* szerint az aradi románok határozatilag kimondták, hogy a legközelebbi képviselőválasztásnál a románok az aktivitás terére lépnek. Különösen két indok volt döntő e politikai fordulatra nézve. Először az, hogy a passzivitás nem is volt igazi, mert a nép részt vett a választásokban és román jelölt hiányában leginkább zsidó jelöltre szavazott; másodsor pedig e politikai tértelenség csak a sovinizmus áramlatának vált javára. Miután pedig a románok a képviselőház feloszlására számítanak, a szervezkedés munkája serényen folyik, hogy a politikai események változásánál a román nemzeti párt megfelelő számú képviselőt küldjön a parlamentbe.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 17.

A parlament előtt glédában állott egy sereg rendőr és rendőrtiszt, csatlakozott hozzájuk néhány képviselőházi tisztviselő, a mi olyan látványt nyújtott, mintha a parlament ostromállapotban volna, holott béke és csend honolt minden felé, csak a szentesiek küldöttségét várták.

enyém, — gondolta magában s nem törődött vele.

Azonban mégis beszélt az uzsoráshoz:

— Hallja, Gold ur, lejárt a takarékpénztárban a kétezeröttszáz forintos váltó!

Gold ur soppánkodva hmozgatta a vállait.

— Haj, haj, bizony baj. Most nem tudnám prologálni a főhadnagy urnak. Sok a kötelezettségem.

A főhadnagy bámulva nézett rá:

— Prolongálni? Hiszen kifizettem önnek.

— Nekem, kérem? — mosolygott hitetlenül Gold ur. — Nekem tetszett kifizetni, ami még le sem járt?

— Itt az írása, — mondta a főhadgy.

Az uzsorás megnézte a nyugtát s fejét csóválta:

— Kérem, ebben egy szó sincs arról a váltóról.

A főhadnagy haragra lobbant:

— Hát nem négyezernyolcszáz forintot fizettem én magának?

— De igen, annyit.

— No hát, abban benne volt minden adósságom.

— Igenis benne. Mind, ami lejárt adósság volt. De ami még le sem járt, hogy lehetett az benne? Meg aztán nem is nekem tetszik tartozni vele, hanem a takarékpénztárnak.

— Hát el meri tagadni?

— Kérem én semmit sem tagadok. Majd utána nézek a jegyzeteimnek. Tetszik engem ismerni, hogy becsületes ember vagyok. A főhadnagy urnak is szívesen szolgáltam. S ha

A hírnökök jöttek és mentek: mindjárt itt lesznek, a másik pedig azt hozta hírül, hogy azt dalolják az Andrassy-uton: „Száz zsidó egy sorban.“ (Ebben pedig ott a vicc, hogy a képviselőjük — nem antiszemita.)

A vitát ma egy csendes szavú szónok kezdte meg: **Sturmann György.** Alig hallották a szavát a szomszédai is, pedig **Beöthy Ákos** ugyancsak biztatta őt. Utána **Kaas Ivor** báró beszélt, először, a mióta mint néppárti képviselő jött be a Házba. Meg is hallgatta az egész párt, bár a nemes báró kijelentette, hogy csak a maga nevében terjeszti elő kilenc pontból álló határozati javaslatát.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: **Dániel Gábor**, alelnök

A kormány részéről jelen vannak: **Szóll Kálmán** miniszterelnök, **Széchenyi Gyula** gróf, **Wlassics Gyula** és **Plósz Sándor** miniszterek.

Elnök fél 11 órakor nyitotta meg az ülést.

(Az ujoncjavaslat.)

Sturmann György: Hivatkozik a négyülésre és vidéki küldöttségekre, a melyek mind a katonai javaslatok ellen nyilatkoznak és kérévényeznek. Nem lehet és nem szabad új terheket róni a nemzetre. Utal Németországra, a hol Bismarck vasakarata sem volt képes a hadsereget szaporítani és kénytelen volt a birodalmi gyűlést feloszlítani és csak akkor fogadtatta el az ujoncemelést. Oszlassák fel a magyar parlamentet is, és ha akkor is többsége lesz a kormánynak, ám akkor nem bánja, ha a többség az ujonctöbbletet megszavazza. A közös hadsereg szelleme tönkre tezi a hazafi ideálokat és kipurzítja a hazafiságot a magyar ifjakkól.

Beöthy Ákos: Igaza van! Nagyon szép! Csak bátran, folytassa!

Sturmann György: Nem fogadja el a javaslatot, hanem határozati javaslatot nyújt be, a mely szerint utasítatnék a kormányt, hogy terjesszen be kimutatást, mily arányban szerezhetnek be a hadi felszerelések a hadsereg számára Ausztriában és mennyi Magyarországon.

(Kaas Ivor, a néppárti.)

Kaas Ivor báró: Mindenekelőtt határozati javaslatot nyújt be, a melynek kilenc pontja van. Az első pont ez: Utasítsa a Ház kormányt, hogy a jövő ülészakban terjessze be a véderőjavaslatot és külön javaslatot a honvédségről.

Szóll Kálmán miniszterelnök: Hiszen ez meg van!

Kaas Ivor: Kérem, én precíz, új megállapítást kívánok!

ugy van, ahogy tetszik mondani, hát majd elintézzük.

Azonban semmi elintézés nem történt, csak egy levél érkezett Gold urtól, panaszkodó és könyörgő levél, hogy tessék kifizetni a takarékpénztári váltót, mert azt csak nem kívánhatja a főhadnagy ur, hogy ő rajta, aki szegény ember s öt gyermeknek az apja, hajtsa be a takarékpénztár a főhadnagy ur tartozását. O csak szíveségből írta alá a főhadnagy ur váltóját és most őt is pörlik.

— Ejnye, akasztófára való gazember — fakadt ki Iván.

Minthogy azonban őt magát is pörölték, meg egy tisztársát, kinek a neve szintén előfordult a váltón, hát elment egy ügyvédhez, adjon tanácsot, hogy mit csináljanak? Az ügyvéd nem tudott segíteni rajtuk. A váltót ki kell fizetni. Azonban bünvádi keresetet indíthatnak azután Gold ellen csalás miatt s a pénz visszatérítését is követelhetik.

Iván főhadnagy nem bírta megérteni az ilyen igazságszolgáltatást. Hogy kellene neki fizetni, mikor már egyszer kifizette?

— Hiszen it van annak a gazembernek a nyugtája is.

— Kérem, az mitsem ér, — magyarázta az ügyvéd. — De még a visszkeresetre sem elég ez az irás. Ebben semmi sincs, csak az, hogy ennyit meg ennyit tetszett fizetni, s ezzel a Gold urnál lévő régi tartozás kiegyenlített.

— Hátha kiegyenlítettett, hogy követelhetnek rajtam mégis harmadfél ezer forintot?

— De kérem, a takarékpénztár követeli s

Beöthy Ákos: Cáfolja meg a miniszterelnök ur, de szólaljon fel.

Kaas Ivor: A javaslat második pontja: A véderő tíz évre állapíttassék meg. 3. A szolgálati kötelezettségből a tényleges szolgálati idő a tengerészetet és a tűzérőket kivéve két év legyen. 4. A hadsereg hadi létszáma és béke létszáma törvényben állapíttassék meg. 5. A póttartalékosok anyagából állapíttassék meg az a szám, a melynek erejéig a póttartalékosok hosszabb tényleges szolgálatra behívhatók. 6. A honvédség ujoncjutalékát évenként állapítsák meg. 7. A póttartalékosok meghatározott számban osztassanak be a honvédséghez. 8. A véderőjavaslatban számíttassanak ki pontosan a hadsereg költségei a 2 évi szolgálatra való tekintettel, a kormány azonban a takarékossgot tartsa szem előtt. Végül 9) terjesszen be a kormány egyidejűleg törvényjavaslatot, a melyben határozza meg a közös hadügyminiszter és a honvédelmi miniszter illetékességét. (Helyeslés balfelől.)

Ezután rátér a beszédére. Ő felségének — ugymond — leghivebb ellenzőke vagyunk mi néppárt, (Darútlóság.) de szigorúan a törvény alapján állunk és a 67-es törvénynek szelleme szerint való végrehajtását követeljük. A „közös hadsereg“ kifejezés nincs benne a 67-iki törvényben, sőt az 1889-iki törvényjavaslatban sem volt benn, de később a szabadelvűpártban határozták el, hogy a javaslatba beleillesztik a közös hadsereg kifejezést. Ezzel azt akarja hebizonyítani, hogy maga a közös hadsereg sem volt benne a kiegyezésben s így nem annak szelleme szerint kormányoznak. Hivatkozik **Welsersheimb** osztrák honvédelmi miniszterre, a ki a hadsereg egységét vitatta, ezzel egy mederben folytak **Andrassy** és **Tisza** grófok beszédei. Megdöbben tehát a tuloldal közjogi ismeretei felett.

(A nagyhatalmi állás.)

Kérdezi, van-e nekünk szükségünk a nagyhatalmi állásra? Azt vitatja, hogy nincs. Mi offenzív politikát nem folytatunk, nem is folytathatunk. Nekünk defenzív politikát kell csinálnunk és más-más szervezettel bíró hadsereget kell alakítani az offenzív vagy defenzív politikára. Ha mi el akarnánk foglalni Berlint, vagy Moszkvába akarnánk bevonulni, akkor egészen más hadseregre volna szükségünk. Különben Németországgal nem vereszkünk, mert szövetségesünk, Oroszországgal a Habsburgok évszázadok óta soha sem voltak ellenséges viszonyban. Mi legfeljebb a balkán államokkal jöhetnek kollízióba, de arra csak talán mégis elég a mi mai hadseregünk. Tehát ujoncemelésre szükség nincs. De hogy egyáltalán nincs szükségünk a nagyhatalmi állásra sem, bizo-

az alá a fogalom alá, hogy régi tartozás, nem lehet befoglalni egy még csak lejárandó váltót. Miért nem kért a főhadnagy ur ügyvédi segítséget, mielőtt fizetett?

De Ivánnak hiába beszélt az ügyvéd. O makacsul vitatta az igazságát. Az nem lehet, hogy a bíróság ilyen gazembernek a pártjára álljon s még egyszer akarja vele megfizettetni azt a pénzt. Nem is tudta honnan megfizetni. Az anyjától nem kérhet többet, hiszen szegény asszonynak már semmije sincs. Az a tisztárs, aki a váltón alá van írva, vagyontalan fiu, annak sincs miből fizetni s nagy kellemetlenségnek lesz kitéve szegény.

Ivánnak hiába főtt a feje, hogy mit csináljon. Azonfelül meggyült a baja menyasszonyának a szüleivel is. Szemrehányásokkal halmozták el, hogy lám azt mondta, nincs már több adóssága s mégis pörlik. Milyen élete lesz a leányuknak, ha ez így folytatódik? Ha ezt tudták volna, nem egyeztek volna bele, hogy a leányuk ilyen eladósodott emberrel váltson jegyet. Mi lesz ennek a vége? Egyszer majd le kell mondania a tisztí rangjáról.

Már azt is emlegették, hogy ilyen körülmények közt kénytelenek lesznek fölbontani ezt az eljegyzést, nem tehetik tönkre a leányuk jövőjét. A szegény, zaklatott ember, aki összeomlani látta a boldogságát, megtámadta a kaszinóban a törvényszéki elnököt:

— Hát igazság az, amit az urak cselekszenek? Hát a törvény arra való, hogy engem olyan gazember uzsorás kifoszthasson? Hát szabad egy emberen kétszer megvenni ugyanazt a pénzt?

nyitja, hogy még Dalmáciát sem tudtuk viszszeresíteni Magyarországhoz, holott maga Dalmácia akarja, óhajtja és kívánja.

Szünet után

Kaas Ivor folytatja beszédét és a javaslat katonai oldalára tér rá. Végül még egy határozati javaslatot nyújt be, mely azt tartalmazza, hogy a mezőgazdák termékeiket állami adójuk erejéig a hadsereg élelmezésére fordíthassák megszabott áron és ezt adókönnyvecskéikbe iktassák.

Holnap Kubik Béla fog beszélni.

TÁVIRATOK.

Az angol parlamentből.

London, március 17. Az alsóház a haditengerészeti költségvetés folytatásának tárgyalása során 200 szavazattal 57 ellenében elvetette az admiralitásnak a tisztképzésre vonatkozó új terve ellen beadott indítványt és megszavazta a kormány részéről javasolt 127.000 főnyi létszámot.

Zavargások Portugáliában.

Madrid, március 17. Lizabonból jelentik, hogy a coimbrai események élénken foglalkoztatják az itteni közvéleményt és izgatott vitákra adnak okot a kamarában, amelyekben a kormányt erősen támadják. A coimbrai egyetemet bezárták. A városban lévő iparos egyesületek a királyhoz intézett táviratukban erősen tiltakoznak a kormány eljárása ellen. A Liberal azt jelenti Lizabonból, hogy a portugál kormány megszakította a távirati összeköttetést úgy a külfölddel, mint az országban. De azért mégis köztudomású, hogy Coimbrában valóságos forradalom van az adófelügyelők ellen, a kiknek menekülniök kellett a városból, mert a lakosság halállal fenyegette őket. A városban kihirdették az ostromállapotot. A négy nap óta tartó zavargások alatt nyolc embert megöltek és sokat, köztük néhány katonát, megsebesítettek.

Osztrák taktika.

(Kiegyezési vita a Reichsrathban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 17.

Az osztrák törvényhozás alsóházában ma már megkezdtek a kiegyezésről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Csodálatos szeszélye ez a sorsnak. A Reichsrath dolgozik! De ennél többet tett. A

Az elnök hideg udvariassággal kitért; de akik tanúi voltak ennek a jelenetnek, azt mondták már akkor:

— Ez a szegény főhadnagy megbolondul.

S valóban másnap olyasmint követett el, a mit rendes emberi gondolkodásmód szerint nehéz volt megmagyarázni. De ő csak az igazságát kereste. Ha nem tudott másképp igazságot kapni, hát így kereste. Másodmagával, azzal a fiatal hadnaggyal, aki a váltóján alá volt írva, késő este rámentek Gold Salamonra. Az a hadnagy gyerekkésszel követte az idősebb főhadnaggyot.

— Ide gazember a pénzzel, amit fizettem neked, — dörgött Iván főhadnagy az uzorásra.

Az előbb henecegni akart:

— Micsoda pénzzel? Nem tartozom semmi pénzzel.

De reszketett, mint a nyárfalevél. A két tiszt kihuzta a kardját.

— Ide adod a pénzt? Vagy lekaszabolunk mint a kutyát, — mondta Iván.

Akkor obégnit próbált:

— Segítség! Segítség!

— Egy szót se, vagy végighasítom a bőröd, — fenyegette Iván.

Az uzorás most könyörgésre fogta. Nincs pénze. Isten bizony, nincs semmi pénze. Csak holnapig tessék várni. Holnap annyit ad a tiszturaknak, amennyit parancsolnak. Isten bizony, holnap megadja.

— Megcsalsz, gazember, — mondta Iván.

— Nekünk most kell a pénz, vagy készülj a halálodra.

munkában, mely most egyelőre a magyar képviselőház munkájával párhuzamos, ennél előbbre jutott. Már elfogadta a katonai javaslatokat s most úgy dolgozik, mint a gőzgép. A mai napon már a kiegyezési tárgyaláshoz foghatott.

Hogy milyen auspiciumok között indult meg ez a ránk nézve is nagyjelentőségű munka, illusztrálja az, hogy ma már nyolcvankét képviselő jelentkezett szólásra. És ez a nyolcvankét ember mind szidni fogja a kiegyezést és siránkozni fog Ausztria elvesztett jogai fölött.

Régi taktika ez, jól ismerjük. Hiszen nem is lehet kívánni, hogy dicsérjék őket a kiegyezést. Azt a kiegyezést, melyet bizonyára mi, magyarok fogadhatunk gyanuval, nem ők, az osztrákok. De elvégre is, azt nem teheti meg az osztrák képviselőház, hogy a kiegyezést dicsérje. Hiszen ők többet kívántak ennél, mindig valamivel többet, mint amennyit megadni lehet. Az éhes emberek mohóságával kiabálják az osztrákok, valahányszor egy-egy talpalatnyi tért elhódítanak a magyaroktól, hogy ez nem elég, többet! Beismerni azt, hogy a kiegyezés nekik jobb, mint nekünk, az nagy balgaság volna az ő részükről. Nem is fogják megtenni, és el fog hangzani nyolcvankét beszédnél is több és ez mind ócsárolni fogja a kiegyezést.

A ma délutáni ülésen, mint Bécsből táviratozzák, a legtöbb figyelmet Bärenreither volt miniszter beszéde keltette. Ez a szónok, nem tudni: ügyetlenségéből-e, vagy perfidiából, elárulta az osztrák érdekeket. Nyíltan bevallotta, hogy Ausztriának ez a kiegyezés, melyet Széll Kálmán kötött, sokkal jobb, mint az a kiegyezés, melyet Bánffy kötött és egy pátenssal Ausztriára erőszakoltatott. Megmondta, nyíltan, hogy az osztrák érdekek jelentékenyen nyertek, de nem mondta meg, amit csak oda kell tehát gondolni, hogy a magyar érdekek jelentékenyen vesztek.

„Mint hogy — ugymond Bärenreither — ő a minisztersége alatt létrejött megállapodásokat nem irta alá, feljogosítottnak érzi magát, hogy a kiegyezési javaslatokat behatóan bírálja. Elismeri, hogy a mostani szövegben forgó kiegyezés jobb a legutóbb létrejött kiegyezésnél.

A bankkérdésről beszélve, konstatálja, hogy Magyarország befolyása mindenestre növekvőben van. Meggyőződése, hogy a kiegyezést el-

A remegő ember végre benyult a pénzes szekrényébe.

— Hát adok ötszáz forintot, főhadnagy ur. Nem lehet többet. A föld nyeljen el engem, ha lehet többet.

De mikor a kardok villogását látta, akkor újra benyult a pénzes szekrényébe:

— Hát ezret, főhadnagy ur. Adok ezret. Legyen irgalmas. Koldus leszek magam is.

— Az egész kétezeröttszázat, — parancsolta Iván. — Egy krajcárt sem engedek el. És a perköltséget is, gazember. Még azt is.

Miután ily módon igazságot szolgáltatott magának Iván főhadnagy, bajtársával együtt eltávozott. Szörnyen csodálkozott, mikor másnap rablás miatt tettek ellenük följelentést, s az ezredes kihallgatásra hívatta őket.

— Nevetséges, — mondta tisztársainak, kik megdöbbenve fogták körül; — a saját pénzem csak elvehettem.

A katonai bíróság azonban más véleményen volt. S mint hogy a két bevádolt tiszt semmit sem tagadott s a karddal való fenyegetést is beismerte, nem lehetett rajtuk segíteni. Biz azokat elítélték.

— Hát a leány, aki menyasszony volt? — kérdeztem én.

Az ügyész cigarettájából füstkarikát fújt a levegőbe.

— A leány? Az férjhez ment máshoz, természetesen.

fogadják, de azon keserű érzéssel, hogy a dolgok ily módon tovább nem mehetnek. A következő tíz év alatt új formákat kell találnunk a Magyarországgal való kiegyezésre.

Hosszu fejtegetéseinek magvát ezen mondatban foglalja össze: „Fogadjuk el a jelent, de fegyverkezünk a jövőre.”

A lóvasut közgyűlése.

(Az igazgatóság a villamos vasutról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 17.

Az aradi közuti vasut- és téglagyár részvénytársaság ma délelőtt, Urbán Adolf kir. tanácsos elnöklésével tartotta az évi közgyűlést.

A megnyitó után Tenner Lajos vezérigazgató olvasta fel az igazgatóság évi jelentését, a mely elsöben is a társaság igazgatósági tagjának: Eisner Róbert császári tanácsosnak elhunytáról emlékezik meg.

Az igazgatóság jelentése az üzletmenetről a következőket mondja:

A személyforgalomból eredő bevételek a még folyton tartó általános gazdasági pangás folytán ugyan még mindig kisebbek voltak, mint a korábbi években, azonban a teherszállítási bevételek a várakozásnak megfelelőleg emelkedtek. A Magyar szalmaanyag-gyár részére teljesített teherszállítás a gyár által szerződésileg biztosított minimális mennyiséget meghaladta.

A téglagyári üzletre vonatkozólag: az 1901. évről áthozott téglakészletet még az elmúlt év tavaszán, — bar leszállított árak mellett — értékesítette a vállalat. A múlt évi május és június hónapokban az időjárás a vályogvetésre kedvezőtlen lévén, az év folyamán nem lehetett 2,677,000 drb. téglánál többet gyártani. Ezen mennyiség legnagyobb részét, még a múlt évben sikerült eladni.

A múlt évi közgyűléstől nyert meghatalmazás alapján a szalmaanyaggyárhoz épített vágányt a társaság a saját tulajdonába átvette és a vonalat kiépítő „Magyar vasuti forgalmi részvénytársasággal” a költségek tekintetében elszámolt. A vágányoknak átvételét a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur jóváhagyta és a költségek fedezésére függő kölcsön felvételét engedélyezte, a melyet a közuti vasut a Magyar vasuti forgalmi részvénytársaságtól vett fel.

A villamos vasut ügyét a következőkép érinti a jelentés: Kénytelenek vagyunk a t. közgyűlésnek még jelenteni, hogy a lóvasutunknak villamos üzemre tervezett átalakítása iránt Arad sz. kir. város közönségével folytatott tárgyalásaink, sajnálatunkra, mindeddig nem voltak jó eredménnyel befejezhetőek, mivel a város közönsége által felállított, társaságunkra nézve azonban túltérhes feltételeket nem lehetett elfogadnunk.

Jelentjük továbbá, hogy az Aradi és Csánádi egyesült vasutak részvénytársasággal közuti vasuti vágányunknak a mondott vasut motoros kocsijai számára való együttes használata iránt a f. 1903. év végéig terjedő tartamu peage-szerződést kötöttünk.

A mérleg szerint a tiszta nyereség kitesz 45,742 kor. 86 fillért, ebből 100 részvény törlesztésére szolgál 20,000 kor., marad 25,742 kor. 86 fillér, levonva ebből 12 százalékot az igazgatóság és a hivatalnokok jutalékára; 4800 kor. marad 20,942 kor. 86 fillér; hozzáadva ehhez a múlt évi nyereség egyenleget 2615 koronát, a közgyűlés rendelkezésére állott 23,557 kor. 86 fill. Az igazgatóság javaslatára ezen összegből a felügyelő bizottság díjazására 600 kor. és 1828 drb. forgalomban lévő részvény osztalék szelvényeinek darabonként 10 koronával való beváltására 18,280 koronát fordítottak, 4727 kor. 86 fillért 1903. év számlájára vittek át.

Az évi jelentés tudomásul vétele, s az osztalékra vonatkozó javaslat elfogadása után, a melylyel együtt az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadták, választások következtek.

Igazgatósági tagokká választották: *Lusztig* Armin, *Éles* Armin, *Lusztig* Andor, *Török* Kornél, *Okolicsányi* Zoltán dr. és *Landau* János. A felügyelő bizottság tagjává választották: *Tenner* Józsefet.

Ezzel véget ért a közgyűlés, a melyen *Urban* Adolf elnöklésével jelen voltak: *Szirmai* Rikárd, dr. *Basader* Henrik, *Lusztig* Armin, *Lusztig* Andor, *Tenner* Lajos, *Mittelmann* D. Ferenc, *Friedmann* Ignác, *Tenner* József, *Ohnheiser* Henrik és *Wappel* Viktor.

MULATSÁGOK.

(=) **Purimbál Pankotán.** P. hó 14-én sikerült álarcos purimbálat rendeztek Pankotán az ott építendő imaház javára. A Fehér Kereszt szálló megtelt szebbnél szebb álarcosokkal, a négyeseket közel száz pár táncolta. Jelen voltak:

Asszonyok: *Barna* Lajosné, *Werner* Miklósné, *Schreier* Lászlóné, *Mencser* Adolfné, *Lengyel* Sándorné, *Weisz* Ilonka, *Kaufmann* Ignázné, *Beamter* Ö. né, *Beck* Gy. né, *Nécin* K. né, *Perl* I. né, *Rayka* I. né, *Kolonics* T. né, *Tóth* T. né, *Neumanné* (Világos), *Fridman* J. né, (Galsa), *Morovitz* S. né, *Haas* E. né, *Stern* H. né, (Muszka), *Fischer* M. né, (Apáti), *Grosz* M. né (Musztesd), *Pollák* M. né (Világos), *Schlesinger* K. né (Kovaszinc), *Márton* Zs. né, *Schwarz* M. né (Sz. Anna), *Reich* A. né (Ternova), *Winter* A. né (Ternova), *Kollin* J. né (Ternova), *Weisz* T. né, *Schwarz* G. né (Zaránd), *Klein* M. né (Zaránd), *Spitz* J. né (Sziaty), *Friedman* J. né (Sz. Liget), *Irányi* M. né (Zaránd), *Grosz* P. né (Agris), *Grosz* S. né, *Fuchs* L. né (Csermó), *Weinberger* E. né (Kavna), *Stengi* B. né (Agris), *Izrael* H. né (Aranyág), *Hamburger* M. né (Agris), *Braun* E. né (Duud), *Wolf* A. né (Draue), *Márton* Ignácné (Beél), *Fülöp* né, *Kesztenbaum* S. né.

Leányok: *Pasztercsák* Ilonka (Szt. Anna), *Wolf* Irén (Draue), *Lóvy* Irén (Muszka), *Eibeshsütz* Berta, *Stern* Irén (Muszka), *Klein* Juliska (Galsa), *Hacker* Eszter (Szt. Anna), *Schwarz* n. (Szt. Anna), *Morovitz* Malvin, *Böhm* Rezsín (Szt. Anna), *Pollák* Janka (Baja), *Schlesinger* Cili (Kovaszinc), *Fenyves* Juliska, *Márton* n. *Kesztenbaum* Róza, *Reich* Róza (Ternova), *Reich* Stefi (Buttyin), *Friedman* Malvin (Sz. Liget), *Hamburger* H. (Zaránd), *Hamburger* Ernő (Agris), *Filimon* Simon (Csermó), *Fuchs* Cili (Csermó), *Stengi* Rezsín (Agris), *Kollin* Rózsika (Ternova), *Winter* Giza (N. Váradi), *Werner* Karolin (Magyarad), *Izrael* Giza (Aranyág), *Braun* Mari (Duud).

Felfűzettek: *Zselenski* Róbert gróf 10 kor., *Czucker* N. (Nagyvárad), 1 kor., *Neumann* és *Rosenbaum* (Bpest) 4 kor., *Bettelheim* és társa (Bpest) 2 kor., *Brust* Dávid (Bpest) 5 kor., *Nusz* és *Langfelder* (Bpest) 4 kor., *Weisz* Mór és fia (Arad) 5 kor., *Reusz* Mór (Arad) 4 kor., *Molnár* József (Világos) 3 kor., *Glück* Henrik (Pankota) 2 kor., *Fischer* Kálmán (Draucz) 5 kor., *Tamási* András (Pankota) 2 kor., *Braun* Ede (Duud) 2 kor., *Stengi* Bernát (Agris) 2 kor., *Weiszbrunn* Zsigmond (Pankota) 2 kor., *Friedmann* Zsigmond (Galsa) 2 kor., *Barna* Lajos (Pankota) 5 kor., *Grósz* Mór (Pankota) 2 kor., *Hunyadi* és *Ferdinánd* (Arad) 8 kor., *Lengyel* Géza (Ternova) 2 kor., *N. N.* 1 kor., *Perl* Ignác (Pankota) 2 kor., *Borbély* Viktor (Ternova) 1 kor., *özv.* *Tóth* Jakabné (Pankota) 1 kor., *Beamter* Ödön (Pankota) 2 kor., *N. N.* 1 kor., *Sebők* István (Pankota) 1 kor., *Dr. Neumann* M. (Világos) 6 kor., *Schlesinger* (Kovaszinc) 2 kor., *Márton* Zsigmond (Pankota) 1 kor., *Schwarz* Géza (Zaránd) 1 kor., *Weisz* Pál (Paulis) 1 kor., *Irsai* Sándor (Aranyág) 2 kor., *Wolf* Adolf (Draucz) 2 kor., *Beck* Adolf (Pankota) 2 kor., *Lilienberg* Sándor (Arad) 5 kor., *Braun* Fülöp (Kisjenő) 5 kor., *Kulin* Ignác (Ternova) 1 kor., *Weisz* József (Pankota) 1 kor., *N. N.* 1 kor., *Ifj. Klein* Mór (Galsa) 2 kor., *Grisz* háber Mór (Világos) 2 kor., *Kosztelán* V. (Bpest) 2 kor., *Reich* Adolf (Ternova) 2 kor., *Kaufmann* Ignác (Pankota) 6 kor., *Haász* Albert (Pankota) 2 kor., *Fuchsz* M. (Csermó) 2 kor., *Id. Weisz* József (Pankota) 2 kor., *Morovecz* Jakab (Pankota) 1 kor., *Stern* Henrik (Muszka) 1 kor., *Fischer* Antal 2 kor., *Spitz* Simon (Csintye) 2 kor., *Friedmann* Jakab (Szapárliget) 6 kor., *Grósz* Pál (Agris) 2 kor., *Winter* János (Ternova) 1 kor., *Irányi* János (Zaránd) 1 kor., *Dr. Abonyi* Henrik (Pankota) 2 kor., *Klein* Andor 1 kor., *Adler* Ignác (Világos) 2 kor., *N. N.* 2 kor., *Kaufmann* Károly (Paulis) 2 kor., *Traub* Kálmán (Draucz) 5 kor., *Klein* Ignác (Budapest) 10 kor., *Goldschmidt* Mihály (Arad) 5 kor., *Neumann* Testvérek (Arad) 10 kor., *Adler* Andor 4 kor., *Heinrich* Franek Fia (Budapest) 4 kor., *Stein* Zsigmond (Magyarad) 4 kor.

Tóth Lőrinc halála.

(A magyar irodalom gyászsa.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, március 17.

A magyar irodalom legrégebbi képviselője, *Tóth* Lőrinc főrendiházi tag, nyugalmazott kuriai tanácselnök, a Kisfaludy-társaság tiszteletbeli és az Akadémia rendes tagja, ma hajnali fél 3 órakor budapesti lakásán, élte 89 ik évében, hosszú szenvedés után meghalt.

Ő volt az egyetlen, aki megmaradt eddig azok közül, kik az irodalom mezején működtek a múlt század elején, hogy a nemzetet hosszú álmaiból felrázzák. Mind-mind elköltöztek a régi bajnokok s nem adatott nekik, hogy a nagy eszmék megvalósulását lássák. Ő valamennyit túlélt és élete alkonyán boldogan nézhetett vissza a régi harcokra, melyek eleintén szűk körre szorítottak, majd kiterjeszkedtek és óriási arányokat öltve, átalakítottak egész Magyarországot.

Az irodalom minden ágazatában működött. Lirai költő és drámaíró volt. Irt nagyszabású jogi műveket, amelyek a maguk korában nagy eseményekben mentek s megjelölték az utat a későbbi íróknak ezen a téren. Munkatársa volt később *Kossuth* Lajosnak az Országgyűlési Tudósításokban; jelen volt a pozsonyi országgyűlésen, mint a távollévő főrendek képviselője. Tagja volt a bécsi nagy deputációnak, mely a nagy reformokat kérelmezte 1848. tavaszán. Szülővárosa, Rév-Komárom, a felelős magyar miniszterium megalakítása után képviselővé választotta. Követte a menekülő parlamentet Debrecenbe, majd követte azt Pestre és Szegedre. Ő is azok közé tartozott, akiket a világosi gyásznapi után *Haynau* és vérebei halálra ítélték. De a halálbüntetés alól fölmentették. Később, az 1861-iki provizorium bekövetkezésével a fővárosnak bizottsági tagja lett. Az 1865—68-iki alkotmányos parlamentbe a csákvári kerület képviselővé választotta. Tagja volt a 67-es bizottmányoknak. 1867. március 15-étől kezdve miniszteri tanácsos.

Majd 1869-ben a semmitől szék bírójává nevezték ki, amikor is letette képviselői mandátumát. Később a Kuria rendes tanácselnökévé nevezetett ki. A király kitüntetésekben részesítette; valamennyi irodalmi társaság és az Akadémia tagjává választotta; a Kisfaludy-Társaságnak első titkárja volt hat évig. Ugy az Akadémia, mint a Kisfaludy-Társaság fényesen megünnepelte *Tóth* Lőrinc ötvenéves jubileumát.

A kor tulszárnyalta ugyan műveit, de ő szelid örömmel vette tudomásul és tanuja volt annak, hogy minden megvalósult, amire ő törekedett s amiért ő lelkesült. Fény és ragyogás vette körül késői öregségét. Mindenki tisztelettel nézett rá, mint a nagy idők élő tanujára. Egész élete a munkának és a közérdeknek volt szentelve. Mindig dolgozott és mindig lelkesedett, amellyel összekötő kapcsa volt a multnak és jelennek.

A veterán író évek óta betegeskedett s az utóbbi időben már négy hónap óta feküdt teljesen eszméletlenül fiának, *Tóth* Aurél dr., váltótörvényszéki bírónak Margit-köruti lakásán, a míg ma végre megváltotta őt a hosszas szenvedésektől a halál. Négy hónap óta nem ismert meg senkit, még a saját gyermekét sem s táplálni is mesterséges uton kellett őt. Az orvosi tudomány nem enyhíthetett semmit szenvedésén s így csupán gondosan és önfeláldozóan ápolta fiának, Aurélnak a felesége és egy ápolónő a Vöröskereszt kórházból.

A temetési szertartást *Tóth* Aurél és *Miklós* Odön volt államtitkár rendezik. A holttestet

még ma délután koporsóba helyezték és északa átszállították az Akadémia előcsarnokába a hol ravatalra tették. A temetés innen megy végbe csütörtökön délután fél négy órakor. A gyászszertartást *Haypál* Benő budai első református lelkész végzi. *Tóth* Lőrinc a Tudományos Akadémia legrégebbi tagja és tetemét báró *Eötvös* Loránd elnöknek, régi jó barátjának intézkedéséből temetik az Akadémiából.

A halál hírére gyászlobogót tüztek ki az Akadémia, a kuria és az országház homlokzatára.

Schwemmer elítélték.

(Hamis bukás a törvényszék előtt.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, március 17.

Az aradi törvényszék főtárgyalási termébe ma szokatlanul nagy közönség verődött össze meghallgatni azt az érdekes tárgyalást, melynek egyik vádlottja *Schwemmer* Adolf kereskedő volt.

Amint *Lehrmann* Viktor alügyész megjegyezte vádbeszédében: az aradi kereskedővilág hiénái voltak beidézve a bíróság elé. A főhiéna, *Szelle* József nem jelent meg, hanem csak a jobb keze, *Schwemmer* Adolf, akit ma, először ugyan, de nem utoljára, megbüntetett a törvényszék.

Emlékezetes még, hogy *Allerhand* Károly szentannai kereskedő csődbe jutott, egy nagyszabású bünvizsgálat indult meg több aradi pártiaru-kereskedő, főleg pedig ennek királya, *Schwemmer* Adolf ellen. Annak idején az ügyből kifolyólag *Schwemmer* Nyírő Géza vizsgálóbíró le is tartóztatta.

Schwemmer, minc vizsgálati fogoly 1901-ben *Nemess* Zsigmond dr.-t nevezte meg védőjéül, akinek sikerült is *Schwemmer* a fogságból kiszabadítani.

Schwemmer aztán ma felelt és lakolt vétkeért az aradi törvényszék előtt.

A tárgyaláson *Fábián* Lajos dr. táblai bíró elnökölt, szavazók *Szalay* Béla dr. és *Szöllösy* Jenő dr. bírák, jegyző *Bereczky* Károly volt. A vádat *Lehrmann* Viktor képviselte, míg *Allerhand* Károlyt, akit csalárd bukás miatt vádolt az ügyész, *Keresztes* Gyula dr. megyei tisztifőügyész, *Schwemmer* pedig *Nemess* Zsigmond dr. védte. A Budapesti hitelezők egylete nevében *Herzfeld* dr. fővárosi ügyvéd jelent meg.

A tárgyalás reggel 9 órakor kezdődött és csak az esti órákban ért véget. A vád az volt, hogy *Allerhand* Károly új-szentannai kereskedő üzletének másfélévi fennállása után 71.000 forint passzívával fejezte be kereskedői tevékenységét, de úgy, hogy a kereskedő pályával való szakítása a büntetőtörvénykönyv 414. §-ába ütközött. — Ez pedig nem egyéb, mint csalárd bukás büntette. Miközben azáltal, hogy vagyonához tartozó nagymennyiségű árut értéken alul elidegenített, oly célból, hogy hitelezőit megkárosítsa. Ugyanezen bűncselekményben, mint bűnsegéd került vád alá *Schwemmer* Adolf volt aradi, jelenleg budapesti kereskedő.

A ma kihallgatott tanúk vallomásából kitűnt, hogy az árukat éjnek idején csomagolták és társzekereken behozták Új-Szent-Annáról Aradra. *Schwemmer* Adolf a vámsorompónál várta a szekereket és aztán kerülő utakon, a mellékutácokon keresztül kísérte azokat *özv. Schwemmer* Emánuelné raktárába.

Allerhand Károly azt vallja, hogy ő nem merte ezeket az árukat eladni és csak akkor adta el, mikor *Schwemmer*, hogy őt megnyugtassa és kétségeit eloszlassa, elvezette *Szelle* József ügyvédhez, aki azután egy törvényből olvasta ki előtte, s aztán maga is tanácsul adta

neki, hogy semmi baja nem lehet, ha az árukat Schwemmernek eladja, akárhogy jajgassanak is a budapesti és bécsi gyárosok.

Scherer Antal, a csődbe jutott Allerhand segédje, maga is segített az áruk csomagolásában 6-8 ízben s hallotta, hogy Allerhand, mikor egy budapesti bevásárló utjáról hazakerült, így szólt:

— Most becsaptam a esidékát!

Ezalatt azt értette, hogy a budapesti nagykereskedőket megcsalta. Vallja ezenkívül a tanu azt is, hogy legnagyobb részt olyan árukat adott el Allerhand Schwemmernek, a melyeket még ki sem bontottak. Amint Budapestről érkeztek, úgy vándoroltak Schwemmer aradi raktárába.

Szalai Arnod dr. ügyvéd. tanuként kihallgatva azt, vallja, hogy ő az Allerhand féle csőd-tömeg gondnoka. Kijelentette, hogy a csődhitelzőkre kvóta nem jut és hogy a csődvagyon a költségek fedezésére sem elegendő. Schwemmer már régebben szólt neki, hogy igyekezzék ezt a csődöt megszerezni, mert Allerhand nem-sokára beadja a kulcsot.

Vuskán Mlián szentannai fuvaros azt vallja, hogy annyiszor szállított árukat Szentannáról Aradra, hogy az ő lovai már maguktól járták az ismerős utat.

Kádár Józsefné és Bugyi Mátyásné azt vallották, hogy a csődyitást megelőző napokon csak úgy tódult a nép az Allerhand üzletébe, mert ott poton árón vesztegették az árukat, még éjjelen túl is.

A bizonyító eljárás befejezte után Lehmann Viktor alügyész mondotta el vádbeszédét. Schwemmert démoni alaknak nevezte, aki ezen a téren óriási rekordot ért el. Amióta Schwemmer Aradról elköltözött, azóta itt megszüntek a csalárd bukások. Kéri példás, szigorú megbüntetést.

Keresztes Gyula dr. védbeszédében Allerhand Károly ügyefogyottságát ismertette. Elmondta, hogy olyan banda körmeibe került, mely már sok vádlottat szállított a törvényszéknek: Allerhand tisztán a Schwemmer és Szelle áldozata, aki inkább sajnálatot, mint büntetést érdemel.

Nemess Zsigmond dr. hivatkozik Schwemmer Adolf büntetlen előéletére és arra, hogy ő pártárúkereskedő, akinek szabad ócska árukat venni, és ehhez senkinek sincs köze. Ez az ő foglalkozása és ezt teljesítette, mikor Allerhandtól árukat vett.

A törvényszék a perbeszéd elhangzása után tanácskozássra vonult vissza. Fabián Lajos dr. elnök nemsokára kihirdette az ítéletet, mely Allerhand Károlyt csalárd bukás büntette miatt egy évi börtönrre, Schwemmert pedig csalárd bukás vétségében, bűnsegédként három hónapi fegháza ítélté.

Az ítélet ellen Lehmann alügyész a 92. szakasz alkalmazása miatt, Allerhand, Schwemmer és a védők pedig felmentéséért felebbezték.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Aranyember, színmű. (Páros bérlet.)
Csütörtök: A három testőr, bohózat. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Bőregér, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: Bob herceg, operette. (Páratlan bérlet.)

A ruhátlan „Gotterhalte.”

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 17.

Az egész fővárost élánken foglalkoztatja a Gotterhalte katonaruháinak elkobzása. Leszkay András az új darabot kénytelen volt levenni a műsorról, mert hirtelenében nem tudott elegendő

uniformist keríteni, anélkül pedig az előadás lehetetlen.

A Magyar Színház egyenruháit tudvalevőleg Tóth Lajos rendőrkapitány foglalta le. A ruhákat a színház Hecht Mór és fia ócskaruhakereskedő cégtől vásárolta, de a névtelen feljelentés beigazolta azt, hogy azok a ruhák nem mind ócskak, hanem még használhatók s a szolgálatra alkalmasak, tehát bűnös uton kerülhetek ki, valamely honvéd kaszárnyából.

A ruhák a főkapitányságon vannak s az ügyben Thury Sándor fogalmazó vezeti a vizsgálatot, a ki ma délelőtt az ügyben több, a bönvédelmi miniszteriumba beosztott katonatisztet és tisztviselőt hallgatott ki. A vizsgálat persze tovább folyik.

A Hecht cég ma nyilatkozatot tesz közzé, melyben kijelenti, hogy az uniformisokat ők szállították. A kincstárral üzleti viszonyban lévén, évenként ezerszámmra vásárolják az elhasznált ruhákat, melyeken rajta van a kiselejtezés jegye, Lopásról tehát nem lehet szó.

Erdekes, hogy széles körökben azt a hirt pörtolják, hogy a Gotterhalte előadásait szándékosan függesztették fel a ruhák elkobzása által arra az időre, míg az udvar Budapesten tartózkodik. Azt is mondják, hogy felsőbb rendeltre az egész fővárosi helyőrséget eltöltötték továbbá rendelkezésig a Magyar Színház látogatásától.

Néhány nap múlva a király elutazik, akkorra a rendőrség bizonyára befejezi a vizsgálatot és előreláthatólag visszaadja a ruhákat a Magyar Színháznak, ahol aztán adhatják majd a darabot akár százszor is, ha időközben az udvar nem látogatna el Budapestre.

Bizonyos, hogy ennél kitünőbb reklámot az egyébként selejtes és izléstelen darab számára kieszelni nem tudott volna a legedzettebb színházdirektor sem. S éppen ezért nagyon csodálják a hozzáértők, mért vétette le a darabot a műsorról Leszkay András?

Leszkay azonban, úgy látszik, érti a dolgot, mert most a saját szabóival lázas munkával szabatja, varratja a katonai uniformist és szerdán újból műsorra tüzi a darabot.

* A Bob herceg sikere. Egynehány színházi évadnak legnagyobb sikerű operettje: a Bob herceg — ismert dolgot mondunk — Aradon is elérte azt a hatást, amelynek megszerzésére ez a bájos zenéjű, kedves darab a Népszínházból elindult. Az aradi színtársulat Rózsa Lili személyében bírja azt az egyetlen színpadi erőt, aki ezt az operettet nálunk olyan sikerhez tudta juttatni, amely vidéki színpadon szokatlan. Ennek a sikernek legkétségtelenebb fokmérője az, hogy a Bob herceget egy héten keresztül minden nap zsufolt házak előtt adták, már pedig ehhez hasonló eset nemcsak a Zilahy-rezsím alatt, de jóval azelőtt sem történt. Erdekesen nyilvánul meg a Rózsa Lili Bob hercegének sikere abban is, hogy az aradi román újság, a Tribuna Poporului színház rovatot teremtett lapjában a kedvéért. A T. P. mai száma Teatru cím alatt — immár másodízben — ír a Bob herceg-ről. Mai kritikája magyar fordításban így hangzik:

Tegnap hatodszor adták a helybeli magyar nemzeti színházban a „Bob herceg” operettet, s a tegnapi előadás is egyike volt a legsikerültebbeknek. Rózsa Lili kisasszonyt ezuttal is frenetikusn ünnepeleék, az ő képességeinek magasztalása: az igazi művészet elismerése.

* Az Aranyember. Jókai Mór koszorus költőkirályunk elévűhetlen színműve az Aranyember kerül holnap színre elsőrendű szereposztásban. Az előadás érdekességét emeli, hogy Javor Aranka, ki legutóbb oly szép sikerrel játszta a Nagymama Mártáját, ez alkalommal Noemi szerepében mutatkozik be a közönség

nek. A darab többi szereplői Gazdy Aranka, Gőz Aranka, F. Csiganázi Etel, Juhász, a férfiak közül Csiky, Bakes, Mariházi, Györe stb.

* A Három testőr. Herceg Ferenc kedves bohózata, mely annyi kellemes órát szerzett már a közönségnek, legközelebb színre kerül. A kitünő bohózatban, mely csak úgy szíporakázik a szellemtől, Zilahy Gyula igazgató ismét egy újabb kabinet-alakítást fog bemutatni Kosziczki gyorsfotografus személyében. A bohózat kitünő szereposztásban kerül színre, a nők közül Gazdy Aranka és Szabó Irma, a férfiak közül Zilahy igazgatón kívül Ternyei, Békés, Mariházi, Csiky és Sarkadi játszák a vezető szerepeket.

* A Model. Legközelebb egy újabb szerepet fog bemutatni Zilahyné a közönségnek a Model operettben, melyre most nagyban készül az énekes személyzet Zilahyné a szerepet a budapesti Népszínházban többször játszta fényes sikerrel.

Az aradi gyermekmenhely.

(Az építési engedély kiadása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 17.

Megirtuk, hogy a belügyminiszterium megkereste Arad városát az iránt, hogy az Aradon létesítendő állami gyermekmenhelyre az építési engedélyt sürgősen adja meg. A belügyminiszter ezzel együtt megküldte a gyermekmenhely terveit két példányban, azzal, hogy a város az egyik példányt az aradi államépítészeti hivatalhoz terjessze át.

Szell Káimán miniszterelnök a terveket az alábbi leirattal küldte meg a városnak:

Az aradi állami gyermekmenhely tervrajzait a helyszíni rajzzal együtt ezennel megküldöm. Egyben felhívom, hogy az építési engedély megadása iránt sürgősen intézkedjék s ennek megtörténte után az egyik tervpéldányt az aradi államépítészeti hivatalnak küldje meg.

Egyszersmind, miután az aradi állami gyermekmenhelyben víz- és légszervezeték, továbbá villamvilágítás lesz, felhívom, hogy a városi vízvezeték kellően dimenzióznált fővezetékét a helyszínrájon feltüntetett helyen létesítendő kerítésen belül négy méterig az építészeti vezetékkel egyetértőleg saját terhére készíttesse el, úgy szintén a légszusz és villamvilágítási társulatokat az őket terhelő fővezetéknek a főépületbe elhelyezendő légszusz óráig, illetőleg csatolókamaráig való létesítése céljából keresse meg.

Budapest, 1903. március 13-án.

Szell.

A terveket Cziegler Győző műegyetemi tanár és Ybl Lajos lovag műépítészek készítették s írták alá a magyarországi gyermekmenházak művezetősége nevében. Az emeletes épület reneszánsz stílusban épül, főbejárata pedig gótikus. Az egész telket parkirozni fogják, vasrácscsal veszik körül s a főépület maga is a parkban épül fel.

A tervek szerint a gyermekmenhely épületei a városliget újabb részébe, a sporttelep és a régi temető közé kerülnek. Három épületből fog állani a gyermekmenhely, a főépületből, a betegápoló- és a gondnoki (fővételei) pavillonból.

A főépület egyemeletes, meglehetősen egyszerű ház lesz, torony és egyéb díszítés nélkül. Középpont ezt a felirást fogja viselni a homlokán:

GYERMEKMENHELY.

Az épület hossza 50 méter 15 centiméter, szélessége 12 méter 80 centiméter lesz. A főépület emeletén lesznek elhelyezve a gyermek-

szobák, az ápolók- és dajkák szobája, a műtő-terem, a nagyobb gyermekek s a „csuszkálók” szobája, a fürdő- és a játszó-termek.

A földszinten lesz az ebédlő, az orvos lakószobája, az orvosi vizsgáló-szoba, a gondnoki iroda, az ambulatórium, a gazdasszony és a kapus lakása.

Az alagsorban a konyha, a kamarák, a szolgálakások és a ruhatárak.

A melléképületek közül a gondnoki pavilon magában foglalja a három szobából s a hozzátartozó melléképületekből álló gondnoki lakást, oldalszárnyában a boncoló teremmel és a ravatolózóval; a beteg-pavillon négy körte-remből áll.

Abból, hogy a belügyminiszter az építési engedély sürgős kiadását kéri, körülbelül bizonyos, hogy az építkezést már legközelebb megkezdik. A város építészeti bizottsága *csütörtökön* tartandó ülésén fog az engedély kiadása fölött határozni.

A benzines békeapostol.

(A motorkocsi és a népgyűlés.)

Arad, március 17.

Mi a motorkocsi? — Ha az iskolában a tanár feltenné ezt a kérdést, mindenféle feleletet kapna rá, csak azt az egyet nem, hogy a motorkocsi — *békeapostol*. Pedig ez nem is olyan bolondság, mert az aradi motorkocsi tényleg békészerző hőseként szerepelt egy komoran indult és vidáman végződött történetnek, melynek színhelye vasárnap délután a Szabadság-tér volt. A régi poéták, kik így tavasz tájban erős szerelmi viszonyt folytattak Muzsa ónagyságával, talán vig époszt is irtak volna az esetről, én azonban, kit csupán a motor benzín szaga inspirál, hétköznapi módon mondom el a történetet, melyben a benzín lelki töfögő a hős szerepét játsza.

Történt, hogy vasárnap délután, mikor a márciusi szellő tizenötödiki jókedvében járta be a világot, a szocialista apostolok népgyűlést hívnak össze a Szabadság tere, hogy *nemzetközi* eszmékről beszéljenek ama szobor előtt, mely a magyar *nemzetért* elesett hősök emlékére áll.

A veres nyakkendős apostolok hívására nagy néptömeg gyülekezzék egybe. A hangulat forró volt, a szemek vésztojáslóan forogtak, a nyakkendők fenyegetőleg vörösöltek, a tömeg felett vörös-lilaszín párázat szállongott, melynek olyan szaga volt, mint a vérnek. S szólott Weltner Jakab, a fővárosi jelleggel felruházott apostol:

— E koldus ország tönkremegy.

A föld alól dobpergés hangzott, majd pedig a Marseilles ütemei, mindjobban erősödve. A forradalmi dalt keresztülharsogva, egy hang szólott fel a tér kockakövei alól:

Felkeltek a királyok ellenünk,
Felkeltek a papok, s villámukat
Kicsavarák kezökből visszatéve
Trónjára az észet, e végüldözöttet.

Rettentő dolgok következtek erre: A Szabadság-tér fái, melyeket Lukácsy Lajos indítványára ültettek a kövek közé, reszketni kezdtek, s halálfelelemmel gondoltak a parkbizottságra. Berecz Ferenc alkaptány, ki a hatóságot képviselte, elsápadva nyult zsekkendője után, hogy a rendőri készenléte odaintse. Borzasztó jelenet közeledett. A szomszédos házak kapuja alatt rendőrök leselkedtek, kik halálos félelemmel gondoltok arra, hogy a nép közé kell lőniök. Félelmük indokolt volt, mert soha sem használt puskáikról nem tudták biztosan, hogy előre sülle el, vagy pedig hátra. Ez azonban még nem volt minden. Készenléteben állott a várban egy zászlóalj katona, élénk cáfolatánál annak, amit Weltner ur, a legfőbb vörös nyakkendős éppen a nép közé döngött:

— Nem kaszárnyákra és puskákra, hanem iskolákra kell a milliókat fordítani!

— Nincs szükség a hadseregre. Le a katonasággal — zugta a tömeg.

Nem tudták fanatizált elbódulásukban, hogy mennyire szükség van a katonákra. Kik fognak öt perc múlva közéjük sortüzelné, ha nincsenek katonák?

A pusztító sortüz pillanata közeledett. Weltner ur, ki harmadfél órája beszélt már, a negyedik műtűdőt helyezte el a nemzetkészségért lelkesülő keblébe és a saját feje tetejére lépett, hogy jobban lathassák.

A föld alatti induló rémesen zugott fel: Fegyverre! fegyverre! A nép ordított, s előszedte a kabátja alá dugott ördöklő szerszámokat. Weltner ur olyan súlyos szavakkal dobálódzott, hogy egy szitakötő legénynek betörte a fejét vele, s feje fölött a vörös párázatban megjelent a guillottin. Erre Berecz kapitány übecigerének a bal zsebében megtalálta a zsebkendőjét, melylyel intenie kellett. Még egy pillanat, s már-már elhangzik a sortüz.

Ekkor azonban megváltozott a helyzet. A színház melletti szűk utcából egy sárga alkotmány tünt elő, melyet se ló, se gép nem huzott, s mégis ment magában, mintha valami csoda hajtotta volna. A hatása is csodás volt ennek a mozgó csodának. A néptömeg elhagyta a szobor környékét, s odarohart a kocsihoz, mely méltóságosan megállott. Weltner ur egyszerre csak észrevette, hogy egyedül áll ott, s más nem hallgatja, mint Berecz kapitány, aki a veszedelmes zsebkendőbe megkönnyebbülten fujta bele az orrát.

A nap kisütött, a földalatti moraj elhallgatott, s a véres párázatot a szalmapapir-gyár füstje váltotta fel, mely kedélyesen büzlött a márciusi légtelenben.

Igy ért vidám véget a motoros kocsi közbejöttével a „forradalmi szocialdemokrata párt” vasárnapi népgyűlése. (—)

Kossuth — Barabás ellen.

(Le fog-e szerelni az obstrukciót?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 17.

A ma érkezett fővárosi lapok egy rövid, de feltűnő érdekességű politikai hírt közöltek. Az volt benne elmondva, hogy Barabás Béla, Nagyvárad város képviselője az ottani polgárság szabadság-lakomáján kijelentette, hogy *ha az obstrukció a nemzeti követelések teljesítése nélkül leszerel, mandátumát leteszi s példáját negyven képviselőtársra követni fogja.*

Barabásnak ez a temperamentumos kijelentése, ugy látszik, nem találkozott a függetlenségi párt egyes tagjainak főleg pedig a párt elnökének, Kossuth Ferencnek tetszésével. Kossuth ugyanis ma — mint egy budapesti táviratunk elmondja — szükségesnek látta magát ebben a kérdésben meginterjuváltatni. Kossuth válaszában *nyíltan Barabás ellen fordult*. Hangsúlyozta, hogy a mit Barabás tett és mondott, azt a saját szakálára tette, arra nem volt meghatalmazása a párttól. Am dobja vissza a mandátumát, ha neki úgy tetszik, de ezt a példát sem negyven, sem kevesebb képviselő nem fogja követni. Van jó dolguk, hogy ilyen „csekélységért” letegyék a nehezen megszerzett mandátumot!

Igy beszél, így gondolkozik a 48-as párt elnöke. Azt sejtjük ebből, hogy

Kossuth klikkje csakugyan le akar szerelni, hogy ők elejétől fogva tisztában voltak ezzel a szándékkal és hogy Kossuthék csak könyelmű játékot űztek pártjukkal és a nemzet közérzetével, mikor a katonai javaslatok ellen a késhegyig menő harcot kimondották. Az obstrukciót, mint ilyet, soha nem pártoltuk, de azért nyíltan kimondjuk, hogy a függetlenségi párt derekabb érzésű tagjait illeti most a kötelesség, hogy folytassák, a mit megkezdtek, ha csak nevetségessé nem akarnak válni az ország előtt s egyszer s mindenkorra le nem akarják járítani a függetlenségi párt tekintélyét.

A ma felmerült politikai pikantéria részleteit az alábbi tudósításunk mondja el:

A nagyvárad negyvennyolcas párt társasvacsoráján Barabás Béla hosszasan beszélt a most folyó parlamenti obstrukcióról. Egyik ot-tani lap szerint kijelentette, hogy a katonai javaslatok ellen folytatott harcot végig viszik. A küzdelmet csak akkor adják fel, ha vagy feloszlatják a Házat, vagy visszavonják a javaslatokat, vagy teljesítik a nemzet követelményeit. A maga nevében *kötelességgel kijelenti*, hogy ha a függetlenségi párt másképp feladná a reményt, ő a maga mandátumát oda dobja! Nyolcvan képviselő ünnepli most szerte az országban a polgársággal együtt március tizenötödikét s reméli, hogy ezek közül *negyven követi az ő példáját*. Ugy áldja meg az Isten, minthogy ezt az ígéretét megtartja!

Harsány éljenzés és percokig zngó taps kísérte Barabásnak ezt az önzéretes nyilatkozatát.

A függetlenségi párt tagjai — mint nekünk Budapestről táviratozzák — élénken vitattak ma a pártkörben ezt a beszédet. Barabás kijelentette, hogy a hírlapi közlés némileg tévedésen alapszik.

— Én azt mondtam — ugymond — hogy odadobom a mandátumomat, ha a függetlenségi párt leszerel, de előbb megkísértém, hogy *esetleg párthatározat ellenére is negyvenötven képviselővel folytassam az obstrukciót*. Hiszem, hogy akad ennyi, aki velem harcol. Ha nem akad, akkor lemondok mandátumomról.

Kossuth Ferenc ma egy hírlapíró előtt a következő kijelentést tette:

— Megirhatja, hogy Barabás a mi tudunk és megkérdezésünk nélkül nyilatkozott és így *nyilatkozata csak az ő kontójára irandó*. A függetlenségi párt egésze, vagy többsége nevében *csakis az elnök nyilatkozhatnék*...

Barabást megkérdezték, *időszereinek tartja-e mostani nyilatkozatát?* Barabás így felelt:

— Tudom, hogy a nyilatkozat nem időszere, mert egyelőre szó sincs a leszerelésről, én legalább nem hallottam róla, de hát kimondtam a nagy szót, mert *azt akarom, hogy ezentul se legyen szó semmiféle leszerelésről*.

Altjon itt végül a függetlenségi párt egy tekintélyes tagjának nyilatkozata:

— Ha Széll Kálmán miniszterelnök eddig reménykedett, hogy az obstrukció leszerel, Barabás mostani nyilatkozata után *le kell erről tennie*. Barabás nyilatkozata egyszerűen lehetlenné tesz mindenféle leszerelést.

TANÜGY.

(—) Magánvizsgálatok az újszentannai állami polgári felsoktatásban 1903. április hó 3-án délután 2 órakor kezdődnek a magánvizsgálatok.

A sakkturna befejezése.

(Maróczy a második helyen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 17.

Ma folyt le a montekarlói sakkturna utolsó fordulója, melyet nagy érdeklődés kísért. Miniket különösen érdekel a verseny kimenetele, azon a réven, hogy a kockás harcmező küzdői között van Maróczy Géza is, a magyar sakkjátékosok büszkesége.

Mindvégig az elsők között volt Maróczy, ki napok óta a második helyen állott olyan reménységgel, mely az elsőség elnyerésével bízta.

A mai utolsó küzdelemben az elsőséget illetőleg egyedüli versenytársával: *Tarrasch* dr. ral mérkőzött: nem győzött, de le sem győzték, mert a párti remis vel végződött. Az eddigi állás alapján a mai játék eme fordulata *Tarrasch* az első helyre juttatta 20 egységgel, *Maróczy* a második helyre 19 egységgel. A harmadik *Pillsbury* lett, ki 18 és fél egységgel jutott e helyre. Az ő győzelme ma könnyű volt: *Moreau* verte meg, ki mindvégig kitartott a nulla mellett. *Tarrasch*nak a győzelem 4500 frankot hoz, míg *Maróczy* 2500 frankot kap.

Érdekes, hogy a tavalyi montekarlói tornán, ahol *Maróczy* az első díjat nyerte, utolsó ellenfele szintén *Tarrasch* volt s e játszma remis-vel végződött. De az így nyert eredmény akkor elegendő volt *Maróczy*nak a páratlan elsőséghez. Az első turnusban a *Maróczy*—*Tarrasch* párti ez alkalommal is remis lett.

Ha az idejű verseny elején olyan diszpozícióban van *Maróczy*, mint most, úgy az ővé a a győzelem. Mióta az első sorba küzdötté föl magát *Maróczy*, bámulatos tökéletességgel, hiba nélkül játszott. A verseny elején, mikor súlyos fejfájással és rosszulállattal küzdött, nem egy meglepő vereséget szenvedett. Legyőzte őt *Wolf*, *Marschall* és *Taubenhaus*. Azóta aztán, hogy egységét visszanyerte és teljes szellemi képességével játszott, sorra elégtételt vett legyőzőin. Megverte *Wolf*ot, meg *Taubenhaus*t. Hétfőn *Marschall*al került össze és a magyar mester megverte az angol sakkozót, még pedig oly fényesen, hogy mostanában ily nagy vereségben nem részesedett. Ma is nagyon szépen viselte magát, de a kezdetbeni vereségek miatt a második helyre jutott.

Az aradi Kossuth-szobor és a belügyminiszter.

(A város határozatát jóváhagyták.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 17.

Az aradi *Kossuth-szobor* ügyének egy jelentős, bizonytalaná váló kérdése most végleges megoldást nyert a belügyminiszter egy leirata folytán, a mely ma érkezett Arad városához. Ezzel immár bizonyossá vált, hogy a *Kossuth-szobor* megvalósulása nem fog soká késni.

A város törvényhatósága, a mint ismeretes, 30.000 koronát szavazott meg az aradi *Kossuth-szobor* alapjára, oly módon, hogy az összeget tíz éven át, 3000 koronás részletekben veszi föl a város költségvetésébe. A határozat által a város lehetővé tette, hogy a szobor a legközelebbi években megvalósítható legyen, mert a tíz éven át esedékes hozzájárulást tőkésíteni lehet s ez az összeg elég ahhoz, hogy a meglevő gyűjtést hozzávéve, esetleg kiegészítve, azzal Arad hazafiasságához és tekintélyéhez illő szobrot létesíthessenek.

A belügyminiszter azonban ugyanak-

kor, a mikor a város 1903. évi költségvetését jóváhagyta, a *Kossuth-szobor* vonatkozó határozatot csak megváltoztatva hagyta jóvá. Helybenhagyta ugyanis az összeget, a melyet a város megszavazott, de az összegnek évenként csupán ezer koronával leendő törlesztését engedte meg, úgy, hogy a hozzájárulást ily módon a város harminc éven át fizette volna.

Ez a határozat kétségen kívül lényegesen kedvezőtlen volt a szobor ügyére nézve. Ezért a város közgyűlése elhatározta, hogy felvilágosító jelentést terjeszt föl a belügyminiszterhez, a melyben kifejtve, hogy az évi 3000 koronás hozzájárulás a város háztartásában érzékeny megterhelést nem jelent, a határozatnak az eredeti formában való jóváhagyását kérte.

A felterjesztésre, a mint értesülünk, ma érkezett a belügyminiszter válasza, a mely a város határozatát változatlanul jóváhagyta, azaz megengedte, hogy a megszavazott 30.000 korona tíz éven át törlesztessék.

A belügyminiszter leirata bizonyára őszinte örömet fog kelteni minden aradi polgár szívében és elejét veszi azoknak a föltevéseknek, hogy a kormány nemesak a főváros *Kossuth-szobor* létesítésének áll az útjában, hanem az aradiakét is el akarja odáztatni.

HIREK.

Polgármesterek a miniszterelnöknél.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 17.

Az ország minden vidékéről huszonkét törvényhatósági joggal felruházott város polgármestere járt ma délelőtt Budapesten *Szell* Kálmán miniszterelnöknél, mint belügyminiszternél, hogy neki a tavaly Szegeden tartott polgármestergyűlés határozata értelmében memorandumot nyujtsanak át, melyben a miniszterelnök figyelmét a vidéki városok nem valami rózsás anyagi helyzetére óhajtják irányítani.

A küldöttségben részt vett Arad polgármestere, *Institóris* Kálmán is, továbbá *Salacz* Gyula és több képviselő.

A miniszterelnököt *Zeichmeister* Károly győri polgármester üdvözölte. Előadta, hogy mivel az államnak teljesített funkciókért a vármegyék kárpótlásban részesülnek, hasonló és arányos rekompenzációt kérnek a benyújtott memorandumban a városok is. Kéri továbbá, hogy a városok részére kulturális és közhasznú intézetek létesíthetése végett a kormány új jövedelmi forrásokat engedélyezzen.

A miniszterelnök rendkívül melegen nyilatkozott a vidéki városokról. Az ország ügyeinek rendezésénél — ugymond — legnagyobb gondot kell fordítani a városok fejlődésére. A szóban forgó kérdésben a városok igazságát és anyagi szükségét mindenki éri. Az ország átmeneti stádiumban van, ezen fejlődés természetes sulya a városokon fekszik. Ő és a kormány tagjai a legnagyobb sulyt helyezik a városok anyagi és erkölcsi felvirágoztatására. Tudja és valija, hogy a városok érdekében tenni kell, fog is tenni, mielőtt a sor rá kerül. Annyit jelezhet, hogy a megoldás munkája bizonyos irányban már folyamatban van. A memorandum tartalmát a legnagyobb jóakarattal fogja megfontolni s mindent megtesz, ami lehetséges.

A polgármesterek a miniszterelnököt biztató szavai után zajosan megéjenezék.

— **Az udvar Budapesten.** A király a mai egész napot budavári lakosztályában töltötte. Este 6 órakor a palotában udvari ebéd volt. A király az utolsó általános kihallgatást csütörtökön délelőtt adja és ugyanaznap este Bécsbe utazik.

— **Frigyes főherceg és neje,** továbbá *Márian* és *Henriette* hercegnők, *Croy-Dülmen* herceg, *Csáky* Odön gróf és *Ceschy* gróf főhadnagy kíséretében, tegnap a bécsi gyorsvonattal Budapestre érkeztek. A pályaudvarbeli főhercegi váróteremben megebédeltek s este fél 9 órakor Bélyére tovább utaztak.

— **A közműhely és az iparosok.** Az egyelőre csak tervben élő közműhely ügyében vasárnap délelőtt tíz órakor az ipartestületben gyűlés lesz, melyet az elnökség hívott össze. Itt lehetőleg össze fogják egyeztetni az iparosoknak a közműhelyre vonatkozó kívánalmait. Az iparosok egy része nem akar tudni a közműhelyről, másoknak pedig arra vonatkozólag van különböző nézetük, hogy hol álljon és milyen legyen az a közműhely. Holnap, szerdán az építőmesterek tartanak a közműhely dolgában értekezletet.

— **Az obstrukció.** *Budapestről* táviratozza tudósítónk: Széles körökben beszélnek, hogy *Pitreich* lovag közös hadügyminisztert minapi budapesti útja alkalmával *Szell* Kálmán miniszterelnök biztosította arról, hogy a hadsereg nem hoz semmiféle változást az obstrukció, ha mindjárt egy esztendeig tartana is. A kormány nyugodtan türi és nem veszi komolyan az obstrukciót és nem akar tudni semmi néven nevezendő engedményről.

Az országgyűlési függetlenségi párt ma gyűlést tartott, mely elé nagy várakozással néztek, miután híre járt, hogy a leszerelésről fognak azon tárgyalni. Ez a várakozás, mint fővárosi tudósítónk táviratozza, nem vált be. Néhány képviselő felszólt, s tiltakozott a forgalomban lévő leszerelési hírek ellen. A párt pedig kimondta, hogy akcióját folytatja. *Barabás* Béla dr. kijelentette, hogy van még elég szónok s így akármeddig elhúzhatják a vitát.

— **Az ipartestületi házi kibővítése.** Az aradi ipartestületi épület nagyszabású kibővítésének tervpályázata ügyében ma döntött a közgyűlés által kiküldött építészeti bizottság. Négy terv közül *Szántay* Lajos műépítészt fogadtak el. A tervet pótlások céljából még visszaadták a tervezőnek. Ha majd készen lesz, közléstesszik az építésre vonatkozó árlejtési hirdetményt.

— **A Maros hajózhatóvá tétele.** *Fekete* Zsigmond miniszteri osztálytanácsos, a folyó csatornázási osztály vezetője az eszközölt fölvételekről, általában az elvégzett munkákról, érdekes jelentést tett *Darányi* földművelésügyi miniszter főhívására. A jelentés szerint az 1903. évben főleg a Berettyó és a Közép Maros hajózhatóvá tételének szükséges tanulmányokra és műszaki fölvételekre fog az osztály munkássága terjedni, megjegyezve, hogy a múlt nyáron tett előmunkálatok, fölvételek és szemleutak eredményeit az osztály a télen serényen földolgozta, vagy a munkálat folyamatban van. Összes folyóink hajózhatóvá tételei program szerint öt éven belül készülnek el.

— **A megyés püspök pásztorlevele.** *Dessewffy* Sándor csanádi püspök negyedik számú főpásztori körlevelében első helyen közli a pápának február 20-án mondott allokucióját. Több az egyházi belső ügyekre vonatkozó pápai dekretum közlése után reprodukálja a közigazgatási bíróságnak azt az ítéletét, mely szerint a papság adójának kiszámításánál a szentmisealapítványi tőkék után után kivett adó is beszámítandó. Ajánlja a püspök az ifjúsági római zárandoklatot. Végül személyi változásokat közli.

— **A mayerlingi dráma.** A párisi *Eclair* legutóbbi számában a mayerlingi drámának egy verzióját közli, melyet a nevezett lap egy magasállású személyiségtől kapott, aki viszont a dolgot olyan embertől tudja, kinek alkalmá volt a trónörökös holttestét látni. A lap elbeszélése szerint *Rudolf* trónörökös, *Köburg Fülöp* és gróf *Hoyos* azon a napon együtt vadásztak. A dorbézolásról és az izgatott jelenetekről szóló verziók alaptalanok. A trónörökös, aki nagyon fáradt volt, este visszavonult hálószobájába, ahol *Vecsera Mária* bárónőt találta, akit *Bratfisch* kocsis hozott Mayerlingbe a többi vadásztársak tudta nélkül. Másnap reggel *Köburg herceg* és *Hoyos*, minthogy a trónörökös nem mutatkozott, nagyon nyugtalanok voltak és feltörték az ajtót. A szobában a trónörökösöt és *Vecsera bárónőt* halva találták. A *Vecsera bárónő* holttestét titokban eltávolították és azt a hirt korpoltalták, hogy a trónörökös vadászbalesetnek lett áldozata. Eddig az *Eclair* „új” verziója, mely — mint látható — nem igen mond újat.

— **A szász udvarból.** A *Zeit* jelenti Berlinből, hogy a szász trónörökös még a császári hadgyakorlatok előtt *le fog mondani a 12. szász hadtest parancsnokságáról.* A lemondás a császár kivánságára történt. Indokul azt fogják felhozni, hogy a trónörökösnek, mint a király helyettesének, igen sok a dolga a kormányzati teendővel. Valószínű azonban, a lemondásnak a házassági affér az oka.

— **Adomány a Kossuth-szoborra.** *Benkő* Dezső gurahonci állami tanító szerkesztőségünk útján tizenöt koronát küldött az aradi Kossuth-szobor alapjára, mint a gurahonci vegyesajku, hazafias érzelmű közönségnek márciusi 15-iki összejövetelének alkalmával történt adakozása eredményét. A nemescélu adományt illetékes helyére juttattuk.

— **Elhunyt rendfőnök.** *Füzy Szaniszló*, a magyarországi irlalmas-rend provinciálisja, — mint nekünk Budapestről táviratozzák — ma délelőtt szívszélhűdésekben hirtelen elhunyt.

Füzy Szaniszló Veszprémben született, 1880. október 2-án. A középiskolákat szülőhelyén végezte, egyetemi tanulmányait Bécsben, hol különösen kémiával foglalkozott. A szerzetbe 1849-ben lépett. Több évtizedig tartott főgyógy-szereszi működése után prior állást kapott és eleinte Temesvárott, majd később Pozsonyban teljesítette ebben a minőségben nemes bivatását. *Füzy Szaniszló* a humanizmust a hazai erények gyakorlásával egyesítette és megmutatta, hogy a szerzetesnek mi módon kell egyeztetni a jó papot a jó hazafival. Rendjében mindig ápolta és fejlesztette a nemzeti összetartozást és a béke erős kapcsával forrasztotta össze a különféle nemzetiségi elemeket a hazaszeretettel. *Füzy* egész életét az irlalmas rendnek szentelte, a magyarság ügyét mindig buzgon karolta fel. A királyi kegy az érdemes provinciális többször kiüntette. Először a *Ferenc József* rendet kapta, majd királyi tanácsos lett, azután a III. oszt. vaskorona-renddel tüntette ki a felség. Az irlalmas-rend egymásután hat ízben s mindig egyhangulag választotta meg rendfőnökké.

— **A nagy hadgyakorlatok.** Ebben az esztendőben a király és a román király jelenlétében Délmagyarországon tartják meg a nagy hadgyakorlatokat, amelyen — mint már írtuk — a temesvári 7. és a nagyszabeni 12. hadtest vesz részt. A hetedik hadtest *Schwitzer* Lajos lovag, tábornagynagy vezetése alatt a 17. és 23. (honvéd) és a 74. közös hadosztályból, a 18. esetleg 21 lovassági osztályból és egy üteg tüzéségből (köztük egy lovassági), végre a 14. utászszázalójk két századából fog állani. A másik hadtestet *Probst* tábornagynagy vezeti és hasonló erős lesz. Mind a két hadtestet ugy szerelik föl, hogy valóságos hadjárat jellegű lesz a nagygyakorlat. Az idej gyakorlaton valamely-

nyivel kevesebb katoná lesz, mint tavaly Sasváron és tavalyelőtt Dolnji Mihálylácson tartott gyakorlaton voltak. Az idej hadgyakorlat azért lesz érdekes, mert az egyforma erősségűnek látszó ellenfelek gyöngébbikét nem erősítik meg, hanem mindvégig a most megállapított hadtestek küzdenek.

— **Szerbek küldöttsége Szélnél.** Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: *Karlócai küldöttség* járt ma *Szell Kálmán* miniszterelnöknél s a karlócai szerb kongresszus határozatát adta át neki, hogy juttassa a királyhoz. *Szell* megígérte közbenjárását, s kifejezte ama reményét, hogy a szerbek a baza iránti ragaszkodásuknak mindig tanuságát fogják adni.

— **Nagy betörés a fővárosban.** Budapest bünkrónikájában bizonyára különlegességet képez az a betörés, melyet az éjjel egy 14 éves inas követett el gazdájának, *Majthényi* Bolának Vámbáz-körut 15 ik szám alatt lévő droguista üzletében. Az inas neve *Bakos Gyula*, akit *Majthényi* csak négy nappal ezelőtt vett fel egy havi próbaidőre. Az este 9 óra tájban az üzletet bezárták és a kulcsokat az inas a házmesterhez vitte be. Egy negyedóra múlva visszajött és azt mondotta a házmesternek, hogy adja ki a kulcsokat, mert a gazdája a kalapját az üzletben felejtette. A házmester gyanulatlannal átadta a kulcsokat az inasnak, aki azokat bizonyos idő múlva ismét visszahozta. Ma reggel az inas nem jelent meg az üzlet kinyitásánál. *Majthényi* amint üzletébe lépett, azonnal észrevette, hogy a *Werheim* fiókja fel van törve és abból az összes értékek hiányzanak. Az üzletben különben a legnagyobb rend volt. Azonnal jelentést tett a rendőrségnek és a nyomozat folytán konstatálták, hogy a hűtlén inas a fiókból 50 000 korona értékű váltókat és chequet, egy 12 000 koronáról és egy 9000 koronáról szóló szerződést és 1400 korona készpénzt lopott el. Konstatálták azt is, hogy *Bakos Gyula* az éjjel nem volt otthon szülői lakásán. Valószínű, hogy még az éjjel megszökött a fővárosból és a szülők feltevése szerint *Fiume* vagy *Bécs* felé vette útját. A szülők elbeszélése szerint a fiu már az iskolában igen rosszul viselte magát és egyizben a tandíjjal is megszökött hazulról. A rendőrség a következő személyleírást adta ki a betörő inasról: Termete alacsony, zömök, bal lábára sántít. Szőkésekör kék kammarn ruha, fekete kalap és világos felöltő volt rajta.

— **Az anyakönyvezetők köréből.** A belügy-ministerium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Arad vármegyében a *kaprucai* anyakönyvi kerületben *Ember György* körjegyzői irnokot anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Kik nem lehetnek községi bírók?** A kúria kimondotta, hogy csatócs és meszáros nem lehet községi bíró. A fennálló törvények és rendeletek értelmében ugyanis a bírónak kötelessége a szatócsüzleteket és meszárszékéket időről-időre megvizsgálni, illetőleg ellenőrizni. Önmagával szemben azonban ennek a kötelezettségének a bíró nem tehet eleget, ha maga is meszáros vagy szatócs.

— **Halálozás.** *Vajda* Lajos máv. állomási felvigyázó neje, szül. *Simon Bakos* R-rta, élte 38 ik évében hosszú szenvedés után meghalt.

— **Eladta a koponyáját.** Él *Nagyváradon* egy kereskedelmi ügynök, névszerint *Weinrich* János, aki nem kis nevezetességre tett szert a koponyája révén. Ritka érdekes példány ugyanis a koponyája. Nem ugyan belső berendezése folytán — bár tulajdonosának, amint mondani szokás, megvan a magához való esze — de külső alakja miatt, amely valóságos csoda. *Weinrich* János feje bubján ugyanis még egy gyermek-

főnyi koponya ül, a mely a különben férfias fejnek olyan forma alakot ad, mintha két ömot rakunk egymás tetejébe. Ezt az abnormitást, melyet a cylinder diszkrétan eltakar, *Weinrich* János tőkévé avatta, még pedig csinos tőkévé, ami szép néhány ezer koronányi összeget képviselt. Ugy történt, hogy a dicső koponya szemot szurt a tudósoknak. Már most az élelmes kereskedő mi telhetett tőle, följajlotta a fejét a *British-muzeumnak*. Az aiku létrejött s az ügyletet lebonyolították. A ritkaságok világhírű muzeuma schlusst kötött *Weinrich* koponyájára. Olyképp hogy az ügynök halála után átengedi a koponyát, melyert a muzeum kerek ezer font sterlinget fizet az örökösöknek. Felét az összegnek azonban előlegképpen lefizette *Weinrich*nak, akinek most egyéb gondja sincs, mint arra vigyáz, hogy valami spadassinnal össze nehozza a sorsa. Mert még megeshetik, hogy ötszáz font sterlinget leszel a feje tetejéről.

— **Szerencsétlenség a műhelyben.** *Slavkovsky* Imre miskolci lakatos mester műhelyében, mint sürgönyzik, halálos szerencsétlenség történt hetfőn éjjel. A műhely öt tanonca este lefeküdt aludni s a forrasztáshoz való piéhszelencben faszén égett. Reggel nem kelték fel az inasok s mikor az ajtót rájuk törték, ketten halva voltak, a többiek pedig ajultan fekdtek a szobát betöltő szengaztól.

— **Magyar név.** *Fischl* Sándor aradi illetőségű gyulai lakos családi nevének „Fodor” ra, *Engel* Jakab kiszindai illetőségű ugyanottani lakos családi nevének „Angyal” ra kért átvaltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Tűz Lippán.** *Lippai* tudósítónk táviratozza: Az éjjel nagy tűz ütött ki Lippán. Tizenegy óraker vettek észre a sötétben felcsapódó lángokat, a melyek egy lakóházat és több gazdasági épületet elhamvasztottak. A károsultak *Bataneszku* Atanász és *Simon* János. A kár meghaladja a 3500 koronát. Erős a gyanu, hogy a tűz gyújtogatásból eredt.

— **Minden pontos embernek** gondoskodni kell, hogy szép láogató jegyei legyenek. Ajánljuk e célból az „Aradi Nyomda Részvény Társaság” nyomdáját, hol a névjegyek legújabb betűkkel csinosan, tetszés szerinti gyorsasággal készülnek és az ára 100 darabnak csinos dobozban 2 korona.

— **Porter cipőinek megismerése** igen fontos dolog. A közönség nagy súlyt helyez jó és tartós lábbelire és Porter cipőit részolgálnak mind arra a sok dicsőretre, melylyel a közönség azokat illeti. Különösen a forma az, mely oly általános és nagy tetszést kelt. Eleganciájuk a szó igazi értelmében szembeünő. A szabás egyebekben megfelel a higienikus követelményeknek, ami azt jelenti, hogy a cipő a lábat nem kinyzza. Az áruház 324. számú telefonja útján is érntkezésben áll a városi és megyei közönséggel. Helyben késő estig küld bármely házba cipőválasztékot. Ugyforma megkereséseket gyorsan és pontosan teljesít *Porter Vilmos* Nagy Aruhaza a Szabadság-téren.

— **Telefon változás.** A 115. telefon szám, mely eddig *Steigerwald* Alajos száma volt, most *Szeilinger* M. Andor uri és női mintacipészetének száma, mely változásra a közönség és telefon előfizelőket figyelmeztetjük.

— **Dentolin fog crème** a legkedveltebb fog-zépitő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weiszna*, Aradon.

— **Tüzetfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomjankat, valamint az Aradi Közlöny kiadchivatalát érdeklő megbizásokat.

— **Ki egyéves önkéntes** akar lenni és nincsen meg a kellő képzettsége, az erre képesítő vizsgára előkészítem. A címet megmondja a kiadónival.

— **Az aradi takaré- és segély-egylet** mint szövetkezet *Petőfi* utca 1. sz. az 1908 ik évben a 22 ik évtársulatot nyitotta meg. Ki egy tőrszabatra hetenkint 50 fillért fizet 6 év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből is megfelelő haszonban részesül. Az egyes tagjainak olcsón hiteit nyújt. Beiratkozni lehet naponta:

d. e. 9—12-ig d. u. 3—5 ig. Folyó évi február hó 9-től kezdve mindenkor délután 3—5-ig a felszámolás alatti 16-ik évtársulat egy törzsbetűjéért 156 koronát és 20 korona osztalékot fizet.

A szabadság napja.

(Március 15-iki ünnepek a vidéken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 17.

A vidék közönsége mindenfelé lelkesen ülte meg március 15-ikét. Az ünnepek egy részét már tegnap köztöltük, míg azok folytatóságos sorozatáról a következőkben számolnak be tudósítóink:

Ujszentanna. Szépen sikerült hazafias iskolai ünnepet rendezett az ujszentannai állami polgári fiúiskola. Az ünnepi beszédet Szabó Béla igazgató mondotta. Szép dalokat énekelt Kraszenszky Péter óraadó vezetésével a tanuló ifjúság. Három román anyanyelvű növendék szavala közlő különösen tettsett. Karácsonyi Mihály IV. oszt. tanuló.

Pankota. Az előestén a helybeli zenekar takaróval járta be a kivilágított s fellobogóztott várost. 15-én pedig a róm. kat. és ev. ref. templomokban volt hálaadó istentisztelet. Este a kaszinó által rendezett nyolcvan teretű bankettra gyűltek össze, mely után virradtig tartó tánc következett.

Ménés. Az állami elemi népiskola, a melynek növendékei legnagyobb részt román ajkúak, március 15-ét szép iskolai ünnepély keretében ülték meg szombaton délután az iskola helyiségében. Az ünnepély a Himnusz elénekölésével vette kezdetét, a mely után husz szavalt következett, felváltva hazafias énekekkel. A nap jelentőségét Kiss Lajos tanító méltatta. Bezáróul a Szózatot énekeltek el a növendékek. A közönség, mely igen szép számban vett részt az ünnepélyen, örömmel hallgatta végig a román ajkú növendék által elszavalt hazafias verseket.

Nagyhalmagy. A közönség az állami iskolától zene mellett felvonult a nagyvendéglő tánc termébe s itt a Himnusz elénekölése után Demkó János tartott felolvasást. Azután Török István szavalt el az általa írt „Hit, remény, szeretet” és „Mult és Jelen” című költeményeket, nagy hatást kelteve. Este táncokkal egybekötött társas vacsora volt.

Brád. Az ev. ref. templomban istentisztelet volt, melyen szép beszédet mondott Konya Dénes lelkész. A templomban megjelent a község egész intelligenciája, az ipartestület zászló alatt, továbbá Krasznay Olivér főszolgabíró s az összes tisztviselők. Az istentisztelet után az állami iskolában ünnepély volt, melyen a tanulók hazafias verseket szavaltak és énekeltek. Ezt követőleg százötven teretű bankettra gyűlt a közönség.

Déna. Az állami iskola tanulóit az iskolateremben ünnepélyt tartottak, melyen a gondnokság tagjai, és nagy közönség, közte számos hölgy, volt jelen. Varga Mária lendületes megnyitója után a tanulók elénekelték a Himnuszt. Varga Károly VI. oszt. tanuló elszavalt a Nemzeti dalt. Varga Mária tanítónő alkalmi felolvasása nagy tetszést keltett. Utána Králitz Irma és Richter Róza adtak elő kedvesen alkalmi költeményeket. Majd záróbeszéd és a Szózat következett.

Medgyes-Bodzás. Délután szép felvonulás volt, melyet esteli összejövetel követett, Springer és Klein-féle vendéglőkben. Mihályfi Gyula plébanos szép beszédben ismertette a nap jelentőségét. Azután hatáson szavalt el a Talpra magyart Marno Gizella kisasszony. Vermes Alfréd sikerült beszédet mondott. Majd bandériummal átkísérték Mihályfi Gyulát a másik vendéglőbe hol szinte remek beszédet tartott.

Beél. Az itteni ünnepélyt a polgári kör rendezte. A Himnusz után Winter Gusztáv köri elnök magyar és román nyelven tartott alkalmi beszédben mondotta el a nap jelentőségét, Stern Endre pedig nagy lelkesedéssel szavalt el a Talpra magyart. Ezután a Szózatot énekelve fátylas menet járta be az utcákat, hol minden legkisebb ház ablaka is fényesen volt kivilágítva.

Makó. A középületeket fellobogózták s vasárnap délelőtt az ev. ref. ó-templomban ünnepi istentisztelet volt, melyen Berecky László segédlelkész tartott alkalmi beszédet. Délután az ajvárosi ev. ref. templomban Nagy Károly lel-

kész mondott imát. A templomból a városház térre vonultak az ünneplők, hol Nagy Károly hatáson beszédet mondott, Berecky László szép alkalmi költeményét szavalt el. Nagy Sándor ev. ref. kántor a Nemzeti dal elszaválásával keltett gyűjtőhatást. Szépen működött közre a dalárda is. Este tizenöt helyen volt társasvacsora.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Szentpéteri Sárát elítélték. Budapestről táviratozza tudósítónk: Szentpéteri Sára fölött ma délelőtt mondták ki az utolsó földi ítéletet. A Kuria a Szentpéteri Sára ügyében beadott összes semmiségi panaszokat elutasította, tehát jóváhagyta a szolnoki esküdtbírósnak azon második ítéletét, melylyel Szentpéteri Sárát mint tettestársát 10 évi börtönre ítélte. — Azzal vádolták Szentpéteri Sárát, hogy ő gyilkolta meg a szeretőjével egyetemben férjét, Szentpéteri Károlyt. A szolnoki esküdtbírósnak élethossziglani börtönre ítélte az asszonyt. Akkor néhány lap pártját fogta az elítéltnék, ártatlansága mellett hoztak fel sok bizonyítékot s ennek hatása alatt a tábla új tárgyalást rendelt el. Az új esküdtszék, mint tettes társát ítélte el 10 esztendőre s a védelem ez ítélet ellen több semmiségi panasszal élt. A kuria Vörösmarty Béla elnöklete alatt több napon át tárgyal az ügyet s ma hirdették ki Vörösmarty elnöklete alatt tartott ülésen, hogy a Kuria a semmiségi panaszokat elutasítja, az esküdtszék ítéletét helyben hagyja.

KÜZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, március 17.

A napok előtti esőzés valószínűs áldás volt gazdáinkra, mert a föld szárazsága már veszélyes fenyegette a most elvetett gabnaszemeket és az őszi vetéseket egyaránt, csupán kevés volt a nedvesség és ma már ismét örömmel látná a gazda, ha az eső megeredne.

A kereslet még mindig silány. A behozott 1500 métermázsa buza és 2500 métermázsa tengeri, csak napi fogyasztóink érdeklődését képezték és napi árainkon túl nem fizettek.

Mai gabona-árak: Az árak 50 kilogramm suly-gységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.00—7.10.
Buza közép 7.00.
Tengeri 5.40—5.60.
Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.
Arpa névleges jegyzés 5.20—5.30.
Zab névleges jegyzés 5.40—5.50.
Az irányzat lanyha.

— Fizetésekreptelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésekreptelenségekről tesz jelentést: Haidinger Robert, Bécs. — Büchler Mór, Csurgó. — Sauerwein József, Hötting. — Grieszler Antal, St Pölten. — Bonfilio Guber és Luigi, Roveredo.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 17.

Déltőzsde. Busakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngö. Lanyha irányzat mellett 17,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonaneműek változatlanok. Időjárás esős.

Értéktőzsde. Berlin 1/2, páris 5-el olcsóbb.

Zárás 12 órakor:

Buza áprilásra	7.47—7.48
Buza májusra	7.40—7.41
Buza októberre	7.41—7.42
Rozs áprilásra	6.69—6.69
Rozs októberre	6.04—6.06
Zab áprilásra	6.04—6.06
Zab októberre	6.10—6.11
Tengeri májusra	6.18—6.19
Repece augusztusra	11.85—11.95

Zárás 5 órakor:

Buza áprilásra	7.48—7.49
Buza májusra	7.41—7.42
Rozs áprilásra	6.68—6.69
Rozs októberre	6.03—6.04
Zab áprilásra	6.03—6.04
Zab októberre	6.11—6.13
Tengeri májusra	6.19—6.21
Repece augusztusra	—

Zárás 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	690.—
Magyar hitelrészvény	751.50
Lezártbank részvény	462.50
Rima-Murányi vasút részvény	489.—
Csizák-magyar államvasuti részvény	690.50
Közzel vasút	620.—
Városi villamos vasút részvény	320.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 17. —

Magyar előrend: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban 128—9 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 134—6 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 133—4 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 132—3 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 134—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 132—4 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 130—2 fillérig.

Sertéselészám. Március 14. napján volt készlet 24,435 darab, március 15. napján főlhajtott 1887 darab, március 15. napján elszállított 351 darab, március 16. napján maradt készlet 25,971 darab. Üzlet: Változatlan.

NAPIREND.

Március 18. Szerda. Róm. kath. naptár: Sándor, Ede. — Protestáns naptár: Sándor, Ede. — Görög-keleti naptár (március 5.): Koman. — A nap két 5 óra 53 perckor, nyugszik 5 óra 52 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége mellett álló terem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, enyhébb, sok helyütt csapadék.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi október hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.06
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. n. 4.45	Személyvonat d. n. 3.33
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szmv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.50
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. n. 4.07	Gyorsvonat délután 4.06
Radnára délután 7.23	Személyvonat este 9.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. n. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.34
Személyvonat d. n. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.06
Vegyesvonat d. n. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczról szm. dn. 4.30	Személyvonat este 6.36

Nemzeti színház.

Bérlet 158. sz.

Páros.

Szerdán, 1903. évi március hó 18-án:

Az aranyember.

Dráma 5 felvonásban, előjátékkal. Írta: Jókai Mór.

SZEMÉLYEK:

Timár Mihály	Csiky László.	Zsófia, neje	Pajor Ágnes.
Trikalisz	Győre Alajos.	Athalia	Gazdi A.
Timea, leánya	Gőz Aranka.	Krisztyán	Mariházi M.
Kadisa	Gőzon Béla.	Csajkás tisz	Juhász S.
Teréza	Csibaházi E.	1. csempész	Sarkadi A.
Noémi, leánya	Jávor A.	2. csempész	Füredi J.
Brazovics	Békés Gyula.	Fabula János	Németh J.

Kezdete este 7 óra felé órakor.

AZ aradi 686
zene-conservatorium
csütörtökön, márcz. 19-én tartandó
házi-estélyének
műsora:

1. Allaga: „Magyar Ábránd“ cimbalmon *Olár Kornél*.
2. Kosalcky: a) „Mazur“, b) „Gavotte“ zongorán *Joanovits Erzsé*.
3. Popper: „Romance“ gordonkán *Orfi Rezső*.
4. Löw: „Valse“ zongorán *Joanovits Terka*.
5. Dancsa: „Ábránd“ hegedűn *Goldhammer Béla*.
6. Wrede: „Heimkehr“ zongorán *Porter Paula*.
7. Durand: „Pomponette“ zong. *Reinitz Vera*.
8. Goitermann: „Concert 65. mű“ gordonkán *Dömötör László*.
9. Reinhold: „Impromptu“ zong. *Hendrey Ilona*.
10. Padarewsky: „Menuette“ zongorán *Br. Be-deus Izabella*.
11. Beriot: „Concert 9. mű“ heg. *Varga István*.
12. Gaál: „Magyar rhapsodia“ zongorán *Ebeczky Gabriella*.
13. Schubert: „Impromptu“ zong. *Klein Lili*.
14. Allard: „Faust ábránd“ heg. *Sámson Andor*.
15. Liszt: „Rossignol“ zong. *Anniger Ilona*.
16. Hoffmann Vonos négyes „Andante religioso“ *Fried Tibor, Guttmann Oszkár, Eisler Géza, Goldzieher Pál*.
17. Meyerbeer: „Hugenották“ című dalmű Ap-ród áriáját énekli *Fischer Ella*.

Kezdeté este 8 órakor. — Belépti-díj nincs.

REGÉNY-CSARNOK

Ezüstsugár.

— Regény. —

Írta: **Doyle A. Conan.**

[7]

(Folytatás.)

Holmes vette a zsákot, lement a völgybe s a pokrócot a közepe felé tolt. Aztán végig feküdt a völgyön, állát a tenyerébe támasztotta s elkezdte figyelmesen szemlélni az összegázolt talajt.

— Hopp, mi ez itt? — Kiáltotta hirtelen.

Egy félig elégett viaszgyújtó volt, de úgy bemooskolván sártól, hogy alig lehetett megismerni.

— Nem értem, hogy kerülhetett el a figyelmemet, — szölt a felügyelő bosszusan.

— Alig volt látható, egészen bent volt az iszapban. En is csak azért vettem észre, mert kerestem.

— Mit . . . ön várta, hogy ezt meg fogja találni?

— Nem tartottam valószínűtlennel.

Holmes most kivette a csizmát és a cipőt a zsákból s belenyomva őket az iszapba, összehasonlította nyomukat azokkal, melyek körös-körül láthatók voltak. Aztán felmászott a gödörből s a páfrányok és cserjék közt kezdett bujkálni.

— Aligha lesz ott még más nyom is, — szölt a felügyelő. — Százméternyi kerületben mindenfelé szorgalmasan át kutattam a talajt, anélkül, hogy találtam volna valamit.

Holmes felállt.

— Ha így van a dolog, — szölt, — akkor tőlem tökéletesen fölösleges volna még egyszer megtenni ezt. De szeretném egyszer körüljárni a mocsarat, mielőtt besötétedik, hogy holnap már el tudjak igazodni! A patkót zsebre teszem, azt mondják, szerencsét hoz.

Ross ezredes, aki utobb már a türelmetlenség látható jeleivel nézte Holmes nyugodt rendszeres munkáját, elővette az óráját.

— Szeretném, ha visszajönné velem, felügyelő ur, — szölt. — A tanácsát akarnám még hallani egy s más dologban; különösen azon estem nagyon gondolkozóba, hogy nem kötelességem-e a közönséggel szemben, lovamat törletetni a verseny — programról.

— Semmi esetre sem, — szölt közbe Holmes határozottan, — hagyja csak meg Ezüstsugár nevét a programmon.

Az ezredes meghajította magát.

— Nagyon örvendek, hogy ezen a nézetten van, — szölt. — Ha visszajönnék, a szegény Straker házában fognak bennünket megtalálni s akkor együtt visszakocsizunk Tavistockba.

A felügyelővel együtt megfordult mg Holmes és én lassan elindultunk a mocsáron keresztül. A nap éppen leáldozóban volt a capletoni istállók mögött; a nagy, lankás síkságon aranyos fény ragyogott, mely telt, pompás vörösbarna színre változott ott, ahol az esti fény a száraz páfrányra s cserjére esett.

De a tájék minden szépsége iránt érzéketlen volt az én barátom, aki egészen gondolataiba merült.

— Legjobb lesz, Watson, — szölt végre, — ha egyelőre egészen kihagyjuk a játékból azt a kérdést, hogy ki ölte meg Straker Johnt s egyedül arra szoritkozunk, hogy kinyomozzuk mi lett a paripából. Föltevé, hogy a gyilkosság előtt, vagy pedig utána elszabadult, hová szaladhatott? A ló a legnagyobb mértékben társas állat. Ha tehát Ezüstsugár egészen a maga ösztöne után indulhatott, vagy visszatért Kings-Pylandba, vagy átkocogott Capletonba. Miért nyargalászna fel s alá céltalanul a mocsárban? Akkor bizonyára rábukkantak volna már. Az sem valószínű, hogy a cigányok lopták volna el. Ez a csavargó néprendesen sietve menekül arról a vidékről, ahol valami szerencsétlenség történt, mert attól fél, hogy a rendőrség őt veszi gyanuba. Eladni nem tudnának egy ilyen lovat; ha pedig magukkal hurcolják, csak veszedelmek tennék ki magukat, anélkül, hogy valami hasznuk lenne belőle. Ez csak nyilvánvaló!

— De hol lehet hát akkor a ló?

— Ahogy már mondtam . . . vagy ha zaszaladt Kings-Pylandba, vagy elfutott Capletonig.

Kings Pylandban nincs, tehát Capletonban van. Tekintsük egyelőre úgy, mintha ez a feltetés helyes volna s lássuk, hova jutunk vele. A mocsár e részének talaja egészen száraz és kemény, mint már a felügyelő is megjegyezte. De Capleton felé a talaj lejtős s az a hosszú, mély út, amely amott húzódik el, hétfőn éjjel bizonyára nagyon nedves volt. Ha feltévésem igaz, akkor a ló erre vette útját és így ez az a hely, ahol nyomát keresnünk kell.

E beszélgetés közben sietve haladtunk előre s csakhamar elértük a mély utat. Holmes azt mondta, hogy menjek le én az utra jobbról, ő maga pedig balra fordult; de még ötven lépést sem haladtam előre, midőn hangos hívását hallottam s láttam, hogy a kezével intget. A légy talajban tisztán látható volt egy ló lába nyoma s a patkó, melyet Holmes elővett a zsebéből, pontosan beleillett a nyomba.

— No lásd, — szölt Holmes, milyen sokat ér a képzelőtehetség! Ez az egyedüli tulajdonság, mely Gregoriból hiányzik. Mi ellenben elképzeltük magunknak, hogy mi történhetett; aszerint cselekedtünk s úgy találtuk, hogy nem tévedtünk. Jöjj menjünk tovább.

Athaladtunk a gyalogsövényen, aztán egy darab kemény, száraz füvel fedett térségén; a talaj megint lejténi kezdett s mi megtaláltuk a patkónyomokat. Bár félmérfölddel odébb ismét eltűntek a szemünk elől, közvetlenül Capleton alatt ismét felleltük őket. Holmes vette először észre s diadalmas pillantással mutatta nekem. A ló nyoma mellett emberi lábnyomok is látszóttak.

— Idáig a ló egymagában volt! — kiáltottam.

— Igen, magában volt. De hopp, mi ez?

A kettős nyom hirtelen kanyarulatot tett s King-Pyland irányában folytatódott tovább. Holmes halkán fűdörészni kezdett s elindultunk a nyomokon. Mig azonban ő szeméit folyton a földre szegezte, én körülnéztem s nagy meglepetésemre azt láttam, hogy a nyomok ellenkező irányban visszatérnek.

— Brávó Watson, — szölt Holmes, — mikor figyelmeztettem erre, — megkíméltél bennünket egy hosszú uttól, mely ugyanide vezetett volna vissza. Kövessük a nyomokat visszafelé.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

SIMALYA KÁROLY

Arad és vidéke első polgári temetkezési vállalata által.

Vajda Lajos máv. állomási felvigyázó, a maga, valamint gyermekei Lajos, Irén és Adél, ugyszinte az alólrottak és kiterjedt rokonsága nevében is mélyen szomorodott szívvel jelenti a felejthetlen jó nő, gondos édes anya, szerető gyermek, meny, sógornő és rokon

VAJDA LAJOSNÉ

szül. SIMON-BAKOS BERTA,

1903. évi március hó 17-én, életének 88 ik és boldog házasságuk 19 ik évében, hosszas szenvedés után történt elbunyát.

A boldogultnak földi maradványai március hó 18 án, délután fél 2 órakor fognak Radnai-ut 27. számú gyászházból ev. ref. szertartásu ima után M. Vásárhelyre szállítatni és az ottani alsó városi állomásról március hó 19-én délelőtt 11 órakor a családi sírkertben a feltámadás reményében elhantoltatni, mely végtiszességre rokonainkat, jóbarátainkat és ösmerőseinket ez utoa meghívjuk.

Aradon, 1903. március hó 17 én.

Áldás emlékére!

Özv. Bakos Lászlóné szül. Vajda Károly, Sztrátya Zsuzsanna, édes anyja.

Özv. Vajda Jánosné szül. Nagy Agnes, anyósa.

Csok Károly és neje, Kassai György és neje, Cséh Sándor és neje, koma és komaasszonyai.

Özv. Csibi Józsefné szül. Vajda Anna és gyermekei, Vajda Dénes, neje és gyermekei, Lázár Ferenc és neje szül. Vajda Lila és gyermekei, Vajda János, neje és gyermekei, Vajda Sándor, Özv. Almásy Lajosné szül. Vajda Ilona és gyermekei, Oszvalth Imre és gyermekei, sógor, sógornő és unoka testvérei.

Hirdetmény.

Öttvös Géza tulajdonát képező, az aradi 403. számú tjkvben A+1. sorsz. alatt felvett Kiss Ernő-utca 3 ik szám alatti ház f. évi március hó 20-án d. u. 3 órakor az aradi kir. igazságügyi palota I-ső emeleti 88. számú irodájában nyilvános árverésen eladatik, 4833 kor. kikiáltási ár mellett.

Az árverés feltételeire nézve bővebb értesítést ad **Dr. Vajda István** aradi ügyvéd, Szabadságtér 18. 689

Köszönetnyilvánítás.

Alólrottak ez uton mondunk hálas köszönetet mindazoknak, kik Istentben boldogult szeretett kedves

IRÉNKE

leányunk elhunytá alkalmával a temetésen résztvettek és ravatalára koszorut helyezni szivesek voltak, különösen fogadja köszönetünket Masztig Ilona kisasszony, valamint a máv. mozdonyvezető urak, kik igaz részvétükkel mély fájdalunkat enyhíteni iparkodtak, végül pedig Simalya Károly ur, a polgári temetés-rendező vállalat tulajdonosa rendkívül figyelmes és kegyeletteljes eljárásáért.

Aradon, 1903. március hó 17.

Ortutay Antal és neje.

Pártoljuk a hazai ipart!

Mélyen tisztelt háziasszony!
Ha padlóját vagy konyhabutorait festetni szándékozik, úgy kegyeskedjen egy kísérletet tenni

MAKLÁRY LINOLEUM

padlózománczával, mely ugvis mint tisztán hazai gyártmány, de kiváltképen jó tulajdonságainál és olcsóságánál fogva megérdemli a pártolást; Maklary „LINOLEUM“ padlózománcza teljesen szagtalan, rögtön szárad, tűkorsimaságu felületet ad és mosható.

Kapható világos és sötétsárga, továbbá mahagoni barna színben, 1 kg-ros bádogdobozokban 75 kr-ért egyedül

Braun N. A.

festékraktárban ARADON!

Boros Béni-tér 6. és Forray-utca 7. szám alatt.

Postai megbízások azonnal teljesítettek, városi rendeléseket telefonon kérem és házhöz küldöm. — Helyi és megyei telefon 387.

Kérjünk saját érdekünkben „Maklary-féle Linoleumot“, a melynek minden doboza Maklary Gyula czegnyomásával és családi czimerével ellátott csomagolásban van. 555

Aradi Ipar- és Népbank.

Szabadság-tér 18. sz. saját ház.

Jelzáloghitelt nyújtunk kisebb-nagyobb földbirtokokra, házakra adóslevél, váltóhitel és folyószámla alapján olcsó kamatláb mellett.

Záloglevél kölcsönöket folyósítunk földbirtokokra 10—50 évi törlesztésre 4 és 4½%, bérházakra 20—40 évi törlesztésre 5 és 5¼% kamatláb alapján.

Magasabb kamatozású kölcsönöket készséggel convertálunk.

Részletes felvilágosítást nyújtunk a hivatalos órák alatt d. e. 9—12, d. u. 3—5 óráig.

Arad, 1903. évi márczius hó.

667

Aradi ipar- és népbank.

Árlejtési hirdetmény.

Az Aradon építendő királyi állami gyermekmenhely létesítéséhez szükséges,

föld-, kőműves- és elhelyezési-, kőfaragó-, vas-, ács, cserépfedés-, bádogos-, asztalos-, lakatos-, mázó-, üveges-, padozati-, szobafestő-, vaskályha-, villámhárító-, telephon és villamoscsengő vezeték-, kárpitos, asfalt elszigetelő lemezek, keramitjárda-, teher- és ételfelvonó-, vízvezeteki-, gázvilágítási és csatornázási munkák elkészítése, illetve szállítása iránt,

a következő feltételek mellett, nyilvános pályázat, illetőleg árlejtést hirdetek.

1. Az árlejtésben résztvehetnek mindazok a szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. Ajánlat egyes munkacsoportra, egyenként külön-külön teendő.

3. Mindent, amit az őstermelés vagy ipar Magyarországon előállít: ebből kell előállítani.

4. Minden, az ásatási munkálatoknál esetleg felszínre kerülő régiségek és műértékű tárgyak feltétlenül az államkincstárt illetik.

5. A készítendő munkákra vonatkozó ajánlati minta, valamint költségvetési kivonat a vállalkozók rendelkezésére bocsátatik és kötelesek mindkettőbe az egységárat, a vállalat végösszegét úgy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni.

6. Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

7. Az egy koronás bélyeggel ellátott és lepecsételt zárt ajánlatok legkésőbb

1903. évi márczius hó 30-ig déli fél 12 óráig

a kir. államépítészeti hivatalnál Aradon nyújtandók be, hol is a munkákra vonatkozó általános és különleges vállalati feltételek, valamint a jóváhagyott kiviteli tervezetek naponként d. e. 10—12 óráig megtekinthetők. Ugyanott fognak a munka kivonatok és ajánlati minták a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

8. Később érkező ajánlatok nem fogadtatnak el.

9. A beadott ajánlatok a városi törvényhatóság főispánjának hivatalos helyiségében 1903. évi márczius hó 30-án déli 12 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

10. Tartoznak ajánlattevő vállalkozók az általános vállalati feltételek 2. §-ban megszabott 5%-nak megfelelő bánatpénzt az ott körülírt módozatok és kikötések mellett, az aradi királyi állami adóhivatal pénztárába az ajánlat benyújtása előtt letenni és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni.

11. Fenntartatik az a jog, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül, a jutányosság szem előtt tartása mellett, a munka végrehajtásával az a vállalkozó bizatik meg, aki a jó és helyesen készítendő munkák teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújtani képes.

12. Az építő munkákat 1903. évi április hó 16-án kell megkezdni és oly erővel folytatni, hogy az épületek 1903. évi november hó 1-én teljesen készen, a használatnak átadhatók legyenek.

Aradon, 1903. évi márczius hó 17-én.

Urbán Iván,
főispán.

Miért szenved ön?

ha biztos kilátása van a gyógyulására minden még oly régi seb is meggyógyul és mentve lesz minden fájdalmas műtétől, ha

Thierry Adolf egyedül valódi

CENTIFOLIA KENŐCSÖT

használja kiváló hatással sebek gyógyulására és fájóhelyek enyhítésére felülmulhatatlan. A valódi Centifolia szappan alkalmazható: mellfájás ellen gyermekágyasoknál, a tejáradat csökkenésénél, mellkeményedésénél, csuszos állapotoknál, nyílt sebeknél, dagadt lábaknál és csontszu ellen vágás, szúrás, lösebek és ütéseknél, genyvedéses sebek, Carbunkulus és minden égési sebek ellen. Fagyos testrészeknél, fekvés által előidézett sebeknél, betegknél, gyermekesebnél stb.

Allein echter Balsam aus der Schuttschei-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Reitsch-Sauerbrunn

THIERRY A. gyógyszerész balzsam és centifolia kenőcse.

Ezen két gyógyszerükben utólrhetően szer nincs kitéve megromlásnak, hanem ellenkezőleg, mentől rogebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, ugyazintán nem szenvednek sem a fagyól, sem a forrástól, mert is minden időben alkalmazhatók. Csaknem mindig eredményt és segítséget hoznak, mindenesetre azonban, hogy nem szabad hamisítványokhoz, vagy érték- és hatástalan ugynevezett pótlásokhoz nyulni, mely csak ezáltal pénzkidobás, hanem tartuk magunkat ezen két régóta bevált, olcsó, megbízható s a mellett teljesen ártalmatlan, világírú szerekhez, melyeket, minden háznál készletben kellene tartani. Ahol nem kapható a valódiság minden ismertetőjével, rendeljünk egyszerűen direkt a következő czímen:

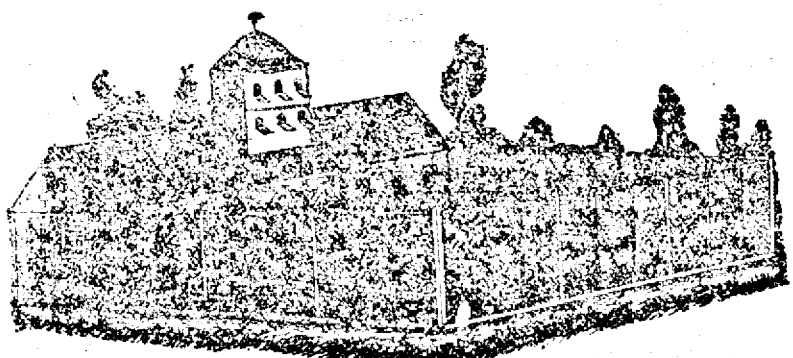

THIERRY (A.) gyógyszerész védangyal-gyógyszertára Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
Budapesti főraktár: Török J. gyógyszeriarában, Király-utca. Zágrábban Mittelbach S. gyógyszeriarában és Bécsben Brády C. gyógyszerészénél.

Fischer Károly

sodronyszövet, fonat, szitaárak és aczélsodrony ágybetétkészítő

Arad, József főherceg-ut 8. sz.

Ajánlja különféle sodronyszövet készítményeit, ugymint: réz, vas és ciznezzett sodronyszövetek, melyeket raktáron tartok, főképp malmok, gyárak és gazdasági czélokra, ugyszintán

Bacher-féle szelelő rostához való sziták.

Készitek alkalmas kézi- és gépsodronyfonatot kertek, ligetek, tyukvarok és vadaserdők bekerítéséhez, föld, kavics, homok és kőszán áthányó rosták vas-kerettel építészeti, bánya és kertészeti czélokra. Pineze és magtárlakokhoz rostélyek. — Szikrafogók mozdony és gyári kéményekre. — Rugganyos aczélsodrony-ágybetéteket vas- és faállványokra, melyek könnyű tisztántartása által igen ajánlhatók. Különféle szőr-, vas-, réz- és selyem-sziták, dohány-dobok és dob-sziták, valamint minden e szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyak a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett elkészíttetnek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Batthány-utca 23. sz.

emeleti elegáns utcai lakás, 5 szoba, fürdőszoba, május elsejétől kiadó. 668

Szappan,

kitűnő minőségű, régi, száraz házi szappan kilója 40 krért kapható Maisztrovits Jánosnál. 658

Batthány-utca 37. sz.

földszint, 5 szobából álló kényelmes utcai lakás május elsejétől kiadó. 669

Egy használt,

de jó karban lévő kerékpár jutányos áron eladó. Megtekinthető özv. Hartmann Jánosné urnó vendéglőjében Szabadság-tér 13-ik szám. 677

Bérbeadandó üzlethelyiség.

Batuzza községben egy régi, 35 év óta fenálló jóforgalmu vegyeskereskedés, italmérési engedéllyel és dohánytörszével és három nagyszilvás kerttel együtt, teljes lakással, más vállalkozás miatt kedvező feltételek mellett május 15-től kiadandó. Értekezhetni Róth Jakab tulajdonossal, Batuzsán. 689

Kiadó lakás,

3 udvari szoba, előszobával, fürdőszobával és hozzátartozókkal Tököly-tér 6/b. sz. házban azonnal kiadó. Bővebbet a házmesternél. 697

Magyarországon a textilszakmában a legújabb gépekkel vizerőre berendezett gyári vállalat

társat keres.

Oly kereskedők, akik a kereskedelmi vezetésben önállóan tudnak működni és a gyári vállalatban 80.000 koronát befektethetnek, ajánlataikat továbbítás céljából „Y. U. 9211.” alatt Haasenstein és Vogler céghez Budapest küldjék. 2674

Telephon 364. sz.

Legolcsóbb ára, kerékpár és varrógép javítóműhely.

Ascher Ferencz és Társa

óras és műszerészek.

ARAD, Deák Ferencz-utca 39. (szemben a Vas-szállodával.)

Ajánlják magukat mindennemű órák javítására 2 évi jótállás mellett, úgymint kerékpár, varrógép, író- és kötőgépek, graphon, beszélő és zenélő-gépek javítására, továbbá villanycsengő és telephon berendezésekre úgy helyben, mint vidékre jutányos áron, pontos és gyors kivitelben. Nagy raktár varrógép és kerékpár felszerelésekben. 538

Terény Jenő

vegyeskereskedése a fehér csillagban

Arad, Boros Béni-tér 22. sz.

Ajánlja jól felszerelt raktárát fűszer-, gyarmat-, liszt- és rövid-árakból. 100

Olcsó árak és pontos kiszolgálás.

Szeifert János

szobrász

Aradon, Magyar-utca 29. szám.

Ajánkozik mindennemű

képfaragó munka stilszerű kivitelére, úgymint: butor-épület- és templomfaragványokra, továbbá a szobrászszakmába vágó munkákra: folytonos választékú képmunkát tartok raktáron, melyet a legolcsóbb áron számítok. Tervrajzokat ingyen készítek. 188

Ladics Pál

szobafestő és mázó

Wesselényi-utca 47. sz.

Ajánlja magát a n. é. építő vállalkozóknak, valamint a nagyközönségnek minden e szakmába vágó munkáknak a legszebb kivitelben való elkészítésére

a legolcsóbb árak mellett.

Lakásoknak féregmentessé tételét is elvállalja. 263

Zálogcédukat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb áron vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 73

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Brauner Vilmos

diszfestő

Aradon, Kapa-utca 12/a.

Elfogad a disz és szobafestésterén bármely munkák elkészítését, úgymint

templom, termék, kastélyok, stb.

belső diszítését,

színházi diszletek és tájképek megfestését. 189

Vidéki munkákat pontosan eszközök. — Vázlatokat és költségvetést kívánatraingyen készítek.

Uhereczki Géza

kárpitos és diszítő

Aradon, Vörösmarty-utca 3 sz.

Elvállalok mindennemű kárpitos és diszítő munkákat a leggyorsabbal a legdiszesebb kivitelig, u. m. billárd-szalma behuzását jutányos árak, pontos és gyors kivitelben, úgy helyben, mint vidéken. Javításokat olcsón eszközök. 602

MÁLY ALBERT

kalapos mester

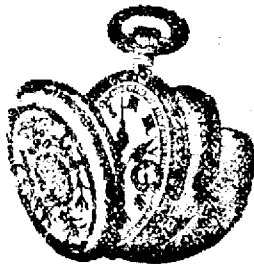
Aradon, Boros Béni-tér 8. szám.

Elfogad férfi és női posztó és szalma-kalap-festést, tisztítást és átalakításokat, a legújabb divat szerint. 152

Czylinder vasalásokat,

átalakításokat jutányos ár mellett teljesít.

Vidéki megrendelések is elfogadtnak.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Deák Ferencz utca 10. szám és Lázár Vilmos utca sarkán

óras-üzletet

nyitottam, ahol órajavítások szakszerűen, pontosan, jótállás mellett eszközöltetnek.

Legjobb minőségű zseb-, fali- és ébresztő-órák, pontosan szabályozva három évi jótállás mellett adatnak el.

Kiváló tisztelettel.

Örményi Gyula

óras. 189

Ha jó,

tartós és olcsó divatos cipőt akar,

az osskís

Czernóczky Mihály

úri és női cipéssz üzletében

legolcsóbban szerezhetők be.

Saját készítményű **czipő-különlegességek** raktáron tartatnak, esetleg mérték után készíttetnek.

Kossuth-utca 66. sz.

Pióküzlet: 141

Boros Béni-tér 2. szám. (Kneffel-ház).

HOLLEITER FERENCZ

úri és egyenruha készítő

Arad, Boros Béni-tér 29.

Ajánlja magát a n. é. helybeli és vidéki közönségnek minden úri és egyenruhának a legjobb divat és előírás szerint a legjobb anyagból való elkészítésére, jutányos árak, pontos és gyors kivitelben. Ugyazintén javítások, átalakítások jutányosan elfogadtnak. A n. é. közönség pártfogását kérem

185

illő tisztelettel

Holleiter Ferencz.

A hordómunkákban és javításokban tökéletesen jártas

kádár

azonnali belépésre 683

felvétetik

Goldschmidt Mihály

aradi czég nagykereskedésébe.

Építők figyelmébe!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy saját házamban, **Kapa-utca 12/a. szám alatt**

építési irodát nyitottam.

Hogy új épületeket, régi épületek átalakítását és javítását, tervek és vázlatok készítését a legjutányosabb árakon elvállalom. 171

Tisztelettel:

Tenczlinger Károly,

vizsgálott kőműves m.,

mint az aradi vizsgálott és jogosított kőműves mesterek egyesületének tagja.

Kalhofert János

mű-lakatos, vízvezeték berendező és gépjavitó műhely

Aradon, Széchenyi-utca 5. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, u. m.:

épületvasalások,

vízvezeték berendezéseket,

gépjavitásokat, légszusz motorok és gazdasági gépek, valamint varrógépek javítását.

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen, olcsón és pontosan eszközöltetnek. 269

Eladó ház.

Radnai-uton 10/a. szám alatt egy emeletes ház kedvező feltételek mellett is szabad kézből

eladó.

Áll 14 lakosztályból és egy bolthelyiségből.

Értekezhetni ugyanott a házban.

Egy kisebb bolthelyiség esetleg lakással együtt 549

kiadó.

Nyolcz napi próbaidőre

küldök bárhova saját veszélyemre

nemes valódi harci

éneklő kanári madarat,

amelyek a legkülönbözőbb hangon énekelnek a 5, 7, 9, és 12 márka, tuczatja 48, 60, 72 és 84 márka. Tenyésztésre alkalmas nőstényeket a 1 márka, tuczatja 10 márka.

Jótállás mellett, utánvétellel küldve. Meg nem felelőket kicserélem, esetleg az özszeget visszaadom. A legszolidabb kiszolgálásról számtalan elismerő levél áll rendelkezésre, amelyeket kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. Bárkinek meg van engedve, hogy engem meglátogasson és személyesen győződhetik meg madaraim éneklő képességéről.

Wilh. Kaye,

Spezialvogelversandthaus,

Thale i. Harz. 100

NB. Mindenkinek, ki kanári madarakat tenyésztetni akar, kiválóan ajánlom Wilh. Kaye Thale i. Harz céget, mint amely legjobb tenyészmadarakat szállítja. Kirschner, tanító, Calonewska, Felső-Szilézia.